

Investigation of Factors Affecting the Intention of Drop out of School in Academic and Vocational High School Students via Logistic Regression Analysis *

Emine ÖNDER ^{a*} (ORCID ID - 0000-0001-6912-0383)

Ayşe ŞİMŞEK BATAR ^b (ORCID ID - 0000-0002-6230-3969)

^aMehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Burdur/Türkiye

^b Milli Eğitim Bakanlığı, Alpaslan Ali Can Bilim ve Sanat Merkezi, Burdur/Türkiye

Article Info

DOI: 10.14812/cufej.733087

Research Article

Article history:

Received 06.05.20

Revised 05.01.21

Accepted 16.03.21

Keywords:

Dropout,
High school,
Vocational high school,
Academic high school,
Logistic regression.

Abstract

In the current study, it was aimed to examine factors predicting the intention of drop out of school in academic and vocational high school students. Participants of the study are 1133 high school students receiving education in public schools in the city of Burdur. The data of the study were collected by using a questionnaire developed by the researchers. The data were analyzed via Logistic Regression. According to the findings, 15% of the students consider dropping out of school. This rate was found to be 14% among the academic high school students and 17% among the vocational high school students. Common significant variables of the study are want to continue higher education, receiving disciplinary punishment and mother's education level. Not want to continue higher education, receiving disciplinary punishment and mother's lower level of education were found to increase the possibility of dropping out of school in both the academic and vocational high school students. Absenteeism and working in an income-generating job outside the school were found to significantly predict students' intention of drop out of school only in the academic high school students and grade point average and grade level were found to significantly predict students' intention of drop out only in the vocational high school students.

Akademik ve Mesleki Lise Öğrencilerinde Okul Terki Düşüncesini Etkileyen Faktörlerin Lojistik Regresyon Analizi ile İncelenmesi

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cufej.733087

Araştırma Makalesi

Makale Geçmişi:

Geliş 06.05.20

Düzeltilme 05.01.21

Kabul 16.03.21

Anahtar Kelimeler:

Okul terki,
Ortaöğretim,
Akademik lise,
Mesleki lise,
Lojistik regresyon.

Öz

Bu çalışmada, akademik ve mesleki lise öğrencilerinde okul terki düşüncesini yordayan faktörleri incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, Burdur il merkezinde devlet okullarında öğrenim gören 1133 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen soru formu ile toplanmıştır. Veriler, Lojistik Regresyon ile analiz edilmiştir. Bulgulara göre, öğrencilerin %15'i okulu terk etmeyi düşünmektedir. Bu oran akademik liselerde %14, mesleki liselerde %17'dir. Üniversiteye devam etmeyi isteme, disiplin cezası alma, anne eğitimi, araştırmanın ortak anlamlı değişkenleridir. Üniversiteye devam etmeme isteği, disiplin cezası alma ve düşük anne eğitimi hem akademik hem de mesleki lise öğrencilerinin okul terkini düşünme olasılığını yükseltmektedir. Devamsızlık ve okul dışında gelir getiren bir işte çalışma sadece akademik liselerde, not ortalaması ve sınıf seviyesi ise sadece mesleki liselerde öğrencilerin okul terki düşüncesi üzerinde anlamlı bir yordayıcıdır.

*Bu çalışma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Doç. Dr. Emine ÖNDER danışmanlığında yürütülen seminer çalışmasından yararlanılarak oluşturulmuştur.

* Author: eonder@mehmetakif.edu.tr

Introduction

Education is an indispensable resource for the economic and social development of people and countries. In this regard, it is a great loss for the individual and society if any student decides not to continue his/her education and leaves the process while advancing in the educational stages (Karacabey & Boyacı, 2008; Taş, Selvitopu, Bora & Demirkaya, 2013; Taylı, 2008). However, in many countries there are many students who leave school before they have completed compulsory education. This is called dropout in the literature.

School dropout, in the most general sense, is leaving school without completing the continuing education program (Education Information Network in the European Community [Eurydice], 2014; Ministry of National Education [MEB], 2013; Suh, 2001). This concept is sometimes used to describe the situation of students who have not completed their compulsory education, and sometimes it is defined as leaving any educational level before higher education (Dekkers & Claassen, 2001). Leaving formal education and completing unfinished education with alternative education opportunities such as open high school is also called school dropout (Daniel et al., 2006).

School dropout is a complex process that results from the combination of many interacting factors. Possible reasons for school dropout are generally grouped under individual, family, social background, school and society-based factors (Thibert, 2013). The physical, mental, psychological characteristics of the student, in other words, negative attitude towards school, academic failure, low motivation, absenteeism and similar situations can cause school dropout (Eurydice, 2014; Özer, Gençtanırım & Ergene, 2011). Social, cultural and economic characteristics of the living environment can decrease or increase the rate of school dropout (Şimşek & Şahin, 2012). Value judgments of the environment, customs, gender perception, that is, the roles assigned to genders, are among the causes of school dropout (Bakış, Levent, İnel & Polat, 2009). Underestimating investment in education or the fact that the value of investment in education varies depending of the gender of the child (United Nations Development Fund for Women [UNIFEM], 2000), and tendency to marry early (Sekine & Hodgkin, 2017) lead to exclusion from formal education in compulsory education. A strong link is established between the indicators of low socioeconomic status such as family structure, social disadvantage, poverty and low parental education and dropout (Eurydice, 2014; Küçük, 2018b; Taş et al., 2013). The need for the child to work due to poverty (Taş et al., 2013), the family's worldview and insecurity towards the child/school/environment, perception of coeducation and social pressure students are exposed to are some of the reasons for dropping out (Küçük, 2018b). In addition to these, school characteristics such as the distance of the school to home, the attitudes of the school administration and teachers towards students, lack of guidance or support, and lack of infrastructure are also associated with dropout (Şimşek, 2011).

Regardless of the underlying reason, dropout creates many losses for families, society and students in particular (Belfield, 2008; Eurydice, 2014; Nevala et al., 2011). This situation limits the individual's right to education, causes his/her learning experience to be incomplete and his/her not acquiring the basic skills provided by education. Leaving school means high unemployment risk, low earning (Dale, 2010), not reaching the desired social and economic welfare; that is, poverty (Yüner & Özdemir, 2017). In addition, school dropout increases the risk of social exclusion, tendency to commit crime (Belfield, 2008) the risk of being convicted (Cassel, 2003), the likelihood of needing for social support programs (Belfield, 2008) and decreases the probability of being an active citizen (Dale, 2010). School dropout also has the potential to shape the lives of future generations (Eurydice, 2014). In addition, this also causes the investments made by the state for individuals to be unreturned and the economy to be damaged (Yüner & Özdemir, 2017), and causes social adversities and increases the cost of public services such as health, social and security services. In this respect, dropout means for states, on the one hand, wasted resources allocated for education, and on the other hand, lower economic growth and tax income (Dale, 2010). In addition to bringing financial burden to countries, it also causes them to experience financial losses (Christenson, Sinclair, Lehr & Hurley, 2000).

The fact that school dropouts cause a great waste of both human and economic capital has led countries to develop policies for keeping students longer in the education system. In this context, campaigns such as “Haydi Kızlar Okula” (The Girls Education Campaign), “Baba Beni Okula Gönder” (Dad Send Me to School) have been organized and applications such as “Şartlı Nakit Transferi” (Conditional Cash Transfer), “Her Çocuk Başarır” (Every Child Succeeds) have been put into force in Turkey. With the support of international organizations, the causes of dropouts and the measures to be taken to eliminate these causes have been determined with research made by the Ministry of National Education (Öğülmüş et al., 2013). Through orientation programs, it has been aimed to create protective and supportive education environments, to increase school belongingness and academic success, to reduce the rate of absenteeism, grade repetition and leaving formal education (MEB, 2015a). The objective of reducing the dropout rate of students having bad conditions is included in the 2023 Education Vision Document (MEB, 2018). However, national and international reports and statistical indicators point out that the rate of dropout in Turkey is still quite high (The Statistical Office of European Union [Eurostat], 2017; 2019; MEB, 2015b; 2019; Turkish Education Association [TEDMEM], 2018). Dropout is shown as a serious problem, especially for high school (Öğülmüş et al., 2013). For example, according to one of the reports on the subject, the dropout rate in high school in Turkey was 46.9% in 2007. Though this rate declined to 32.5% in 2017, 31% in 2018 and 29% in 2019, Turkey still ranks first in the European Union countries in terms of early school leaving (Eurostat, 2019). When the statistics issued by the Ministry of National Education for the year 2019 are examined, it is seen that the net schooling rate in high school is approximately 84%. This rate means that approximately 16% of the population of high school age is out of formal education. When the net schooling rates of the population of high school age by the year of birth are examined, it is seen that the net schooling rate of 13-year olds is 98.42%. This rate is 95.44% for 14-year olds, 91.42% for 14-year olds, 86.32% for 16-year olds and 80.33 for 17-year olds. When the rates of graduation are considered, it is seen that 1,052,495 students graduated from high school in the 2017-2018 school year (MEB, 2019). Although the year graduated students enrolled in the system is not known, considering that high school is four years, it can be said that most of these students enrolled in the 2014-2015 school year. According to the data issued by the Ministry of National Education, 1,208,611 students were newly enrolled in high school in 2014-2015 (MEB, 2015b). When a rough calculation is made based on the numbers of new enrolments and graduations, it can be said that 12.95% of students enrolled in high school went out of the system without a diploma during the process. When the calculation is made separately for rural and urban areas, it is seen that the rate of students who leave the system without a diploma increases to 41.01% in rural areas. When the net schooling rate (about 84%) and the rate of students leaving the system without a diploma after enrolment (about 13%) are taken into account, it can be said that approximately 30% of the population at high school age is out of formal education.

These statistical indicators point out that dropping out is still common at high school level. This has naturally led to emergence of a large amount of research on causes of dropout in high school in Turkey in recent years. In one of these studies, academic failure, unwillingness and dislike of school, absenteeism, discipline and health problems were cited as causes of school dropout (Bayhan & Dalgıç, 2012). In the study conducted by Karacabey & Boyacı (2018), it was determined that individual characteristics such as poverty, failure, absenteeism, disciplinary punishment, dislike of school, and finding formal attendance unnecessary cause school dropout in high schools. Şimşek (2011) pointed out that the tendency to drop out of school is a complex process that is influenced by variables related to family, teacher, school, education system and particularly personal characteristics. Zorbaz (2018) found that individual characteristics such as having to both work and study, the presence of friends who dropped out of school, low school commitment, and alienation from school significantly predict the risk of school dropout in high school students. Yorğun (2014) showed that variables such as gender, academic achievement, grade level, school changing, number of siblings, family, friends, education life and environment predict the risk of dropping out. Özer et al. (2011) found that family and friend support decreased the risk of school dropout, while increased impulsive behaviour, disciplinary punishment, alcohol-smoking and antisocial behaviours were mediating variables that increase the risk of dropping out of school. Tunç (2011), on the other hand, found that school dropout is higher among

students who are unsuccessful, male, residing in the city centre, studying in general high schools, have low and middle income, are 10th grade, are not using the school guidance services, and have high absenteeism rate.

In the existing research, generally the causes of school dropout have examined on the basis of the perceptions of students who usually dropped out of high school (Bayhan & Dalgıç, 2012; Karacabey & Boyacı, 2018; Küçükler, 2018a; 2018b; Polat, 2014; Taş et al., 2013; Tunç, 2011). In addition, there are also studies examining the causes of school dropout on the basis of the opinions of students who continue formal education (Özer et al., 2011), attend school and have dropped out (Şahin & Uysal, 2007; Yorgun, 2014), and have repeated a grade (Güngör, 2019). In some studies, the causes of dropping out of school have been investigated on the basis of the opinions of general high school students (Özer et al., 2011), vocational high school students (Güngör, 2019; Küçükler, 2018a; Taş et al., 2013) or open high school students (Önder & Yıldız, 2016). However, according to reports on the issue, school dropout in high school is one of the priority areas still need to focus on in Turkey (Education Reform Initiative [ERG], 2018; TEDMEM, 2018; 2019) and there is a need for more research on the issue (TEDMEM, 2018; 2019). Moreover, according to reports, school dropout is not a situation that does not give clues and does not give a chance to take precautions. The decision to drop out of school is not made immediately. Decision to drop out of school is generally made as a result of a long process. Detecting early signals and detecting students at risk of dropping out as quickly as possible are of great importance to prevent dropout (Eurydice, 2014). In other words, early intervention and taking the necessary precautions before the decision turns into an action can reduce the dropout rate. However, the determinants of the path to school dropout may vary depending on the student and the conditions (Eurydice, 2014; Küçükler, 2018b). In this respect, it is important to conduct studies to identify students at risk of dropout in different school types because, knowing the aspects that distinguish students in one school type from students in another school type can contribute to a better understanding of the problem and the development of more focused policies in combating dropout. In this connection, the current study aims to examine the factors affecting the intention of students to drop out of academic and vocational high schools. It can be said that the current study is important in terms of clarifying the process before school dropout occurs and showing the characteristics of students who have the potential to drop out in different school types. In addition, the results of the current study can be used to evaluate the effectiveness of past measures and policies to combat dropout. It can be a source of information for discussions about dropout. In this respect, the current study is thought to be important and to contribute to the field. In line with the purpose of the current study, answers to the following questions were sought.

- 1) What is the distribution of the students considering dropping out of school across different types of schools?
- 2) What are the factors predicting the likelihood of academic and vocational high school students' considering dropping out of school?

Method

Research Model

The current study employed the correlational research model. The correlational research model is used to determine whether variables affect each other by investigating possible correlations between two or more variables (Büyükoztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2016).

Study Group

The current study was conducted on 10th, 11th and 12th grade students attending state schools in the city of Burdur in the fall term of the 2019-2020 school year. Ninth grade students were excluded from the study because they would not give information about some independent variables of the current study as they were new to high school. Thus, the population of the study is comprised of 2988

10th, 11th and 12th grade students attending 14 state schools in the central district of the city of Burdur.

The multi-stage sampling method was used to determine the participants of the study. Firstly, schools affiliated to the Directorate General for Secondary Education were called academic high schools, and schools affiliated to the Directorate General for Vocational and Technical Education were called vocational high schools. Then, by using the stratified sampling method, the students were stratified according to their grade level. Then, considering the numbers of students in each grade level of the schools in the population, it was determined how many students from which grade level should be reached for each school. Considering the class size, it was decided in how many classes of each grade level data will be collected in schools. In this way, a total of 20 classes of 10th grade level, 21 classes of 11th grade level and 25 classes of 12th grade level were included in the current study. The classes to be included in the study were randomly determined. Students in these classes who wanted to participate in the study voluntarily were included in the study.

In this connection, a questionnaire was given to 1147 students who wanted to participate in the study on a volunteer basis. However, 10 participants were excluded from the data set because they did not fill in the questionnaire properly, and 4 participants were excluded due to outliers. The analyses of the study were conducted on the data collected from 1133 students. Of these students, 38.1% are 10th graders, 30.3% are 11th graders and 31.6% are 12th graders and 58.9% are attending academic high schools (Science, Social Sciences, Anatolian, Fine Arts and Sports Sciences) while 41.1% are attending vocational high schools (Vocational, Commercial, Vocational Technical, Medical Vocational, Girls' Vocational High School). The majority of the students (63.8%) live in the centre of the city while 9.1% live in the centre of a town and 27.2% live in the countryside (villages).

Data Collection Tools

In the current study, data were collected by using a personal information form developed by the researchers. While developing the personal information form, qualitative and quantitative data collection tools used in similar studies were investigated and the relevant literature was reviewed (Bayhan & Dalgıç, 2012; Eurydice, 2014; Flannery, Frank, Kato, Doren & Fenning, 2013; Karacabey & Boyacı, 2018; Öğülmüş et al., 2013; Özer et al, 2011; Suh, Suh & Houston, 2007). The draft form was created by determining the questions considered to be related to school dropout and are widely used in the literature. The items to be included in the personal information form were decided by looking at the consistency between expert opinions. Cohen kappa coefficient can be used to calculate the consistency among experts (Uyar, 2020; Yurdugül & Bayrak, 2012). However, this coefficient reflects the consistency between two experts. In the current study, the kappa coefficient suggested by Polit, Beck & Owen (2007) was used to obtain information on item-based consistency and content validity among more than two experts. Considering the content validity rate, items above the minimum/critical value were included in the personal information form. There are 13 items in the personal information form. According to the results obtained from five experts, moderate consistency was found for the 3rd, 5th and 7th items, high consistency for the 12th item and very high consistency for the other items. The kappa coefficient obtained from the whole test was calculated to be .85.

In the questionnaire form used in the current study, there are items to elicit information about the grade level the student is attending, grade point average, time of absence from school, repetition of a grade, receiving disciplinary punishment, using substances such as alcohol, tobacco, the student's status of working in a job, type of school attended, mother's education level, father's education level, average monthly income of the family, place of residence, desire to go to university, having a broken family and whether or not they are considering dropping out. Some sample questions in the form are; What is the monthly income of your family?, Would you like to continue higher education?, What is your grade level?, Have you repeated any class?, Would you consider dropping out of school?

Data Collection Process

After obtaining research permission from the Ministry of Education (23/05/2019-39958266-605.01-E.10190761), the administrators of the schools included in the current study were contacted. During the meeting with the school principals, they were informed about the study, the numbers of tenth, eleventh and twelfth grade students and classes were learned, and the day of data collection was determined. Schools were visited again on the day when data would be collected. The students included in the current study were informed by the researchers about the purpose of the study, how to fill in the personal information form and the data collection process. The personal information form was distributed by the researchers to the students who wanted to participate voluntarily. The students were given 15 minutes to complete the form, but they completed the form in a shorter time.

Data Analysis

The data of the study were analysed by using the SPSS 22.0 program package. In the study, descriptive analyses and logistic regression analysis were employed. Different methods can be used in the logistic regression analysis. As it was aimed to test the theory in the current study, the standard (enter) method was preferred (Field, 2009, as cited in Şenel & Alatlı, 2014). In the standard method, all the independent variables are included in the model regardless of whether they have significant contribution to the variance explained in the dependent variable. In this approach, the common impact of all the predictor variables on the dependent variable is examined (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2014). Moreover, this method also tells us how much of the variance in the dependent variable is explained by each of the independent variables (Palant, 2016).

The logistic regression analysis makes it possible to evaluate how well the continuous, categorical predictor (independent) variables predict or explain the categorically predicted (dependent) variable. The logistic regression analysis provides insight into the relative importance of each predictor variable or the interaction between predictor variables (Palant, 2016). In the logistic regression analysis, it is important to meet some requirements to obtain effective and consistent estimates (Şenel & Alatlı, 2014). According to Palant (2016), these are the sample size, the number of participants falling into cells emerging from the combination of categorical variables, outliers, multicollinearity and model data fit.

In the logistic regression analysis, the reliability of the model decreases in predictions made with few observations. For this reason, it is stated that in order to achieve stable and significant results in logistic regression, there should be at least 50 participants in each independent variable. Considering the number of participants reached in the study ($n: 1133$) and the number of independent variables ($n: 11$), it is understood that the sample size is sufficient for analysis. In addition, in logistic regression, it is recommended that the number of participants per cell formed as a result of the combination of categorical variables should be greater than 5 and the number of cells below 5 should not exceed 20% of the total number of cells (Çokluk et al., 2014). In such cases, it is stated that combining categories or removing the variable from the model may be preferred (Palant, 2016). As a result of the examination, it was determined that the number of students who have broken families in the group of students want to leave the school does not meet the minimum number of students that must fall into a cell; thus, this variable was excluded from the model. In the other cells, this value was found to be higher than 33.

In logistic regression, the result is extremely sensitive to outliers. Outliers can actually cause a participant to appear in a category different from the one he/she would normally be. In the current study, outliers were examined by calculating ZResid values, and four participants with ± 2.5 higher ZResid values were removed from the data set and the analysis was repeated (Pallant, 2016). These participants answered the question as "I am thinking of dropping out", although they were predicted to be in the category of students who do not intend to drop out in the model.

In logistic regression, there should not be multicollinearity between independent variables. There is no clear way to test multicollinearity in logistic regression. For this, tolerance values or correlation coefficients between predictor variables can be examined. If the tolerance values are smaller than .1 and the correlation coefficient is greater than .80, then it can be argued that there is a high correlation

between the independent variables in the model. In this case, one of the highly correlated independent variables should be removed from the model. As a result of the analysis, it was seen that the tolerance (greater than .678) and correlation values (below .412) of the independent variables included in the model are within the acceptable range.

The goodness of fit of the logistic model established in the logistic regression analysis is examined through the Omnibus test. The Omnibus test provides information on how well the model is performing. The significance value of this test is desired to be smaller than .05. In the current study, the Omnibus test value [In academic high schools ($\chi^2_{(12)} = 99.273$, $p < .000$), in vocational high schools ($\chi^2_{(12)} = 88.964$, $p < .000$)] shows that the independent variables contribute to the prediction of the dependent variable. The fit of the logistic regression model as a whole was tested with the Hosmer Lemeshow Test. This test is interpreted differently from the Omnibus test. A significance value smaller than .05 in the Hosmer Lemeshow Test indicates a poor fit. For this reason, the significance value of this test is required to be greater than .05 to support the model. In the current study, Hosmer's Lemeshow Test [In academic high schools ($\chi^2_{(12)} = 5.349$, $p = .720$), vocational high schools ($\chi^2_{(12)} = 5.676$, $p = .683$)] shows that the data fit of the model is sufficient (Palant, 2016).

Variables of the Study

The dependent variable of the study is whether the students think of dropping out of school. The independent variables of the study are the demographic characteristics that are thought to be related to school dropout. Eleven independent variables of the study were selected based on theoretical and empirical findings obtained from previous studies. Data availability, comparability, and criticality were taken into account in the selection of independent variables. More commonly preferred demographic characteristics were determined as independent variables. Information about the variables included in the study is given in Table 1.

Table 1.
Variables of the Study

Type of Variable	Name of the Variable	Characteristic of the	Coding	
Dependent	School Dropout	Categorical	Not considering	0
			Considering	1
Independent	Want to attend university	Categorical	Not want	0
			Want	1
	Disciplinary punishment	Categorical	Has received	0
			Hasn't received	1
	Grade repetition	Categorical	Hasn't repeated	0
			Has repeated	1
	Grade level attended	Sequential	10 th grade	10
			11 th grade	11
			12 th grade	12
	Using substances such as alcohol, tobacco	Categorical	Not using	0
			Using	1
Student's working in a job	Categorical	Not working	0	
		Working	1	
Mother's education level	Categorical	Elementary education and lower	0	
		High school and higher	1	
Father's education level	Categorical	Elementary education and lower	0	

		High school and higher	1
Family income (average)	Categorical	Below the poverty line	0
		Above the poverty line	1
Grade point average	Continuous		
Period of absence from school	Continuous		

**In the study, the category coded with the smallest value is the “reference category”. While interpreting the results of analyses, each category was compared with the reference category. For more detailed information, see Çokluk et al. (2014: 76) and Palant (2016: 196).

Findings

1. Distribution of the Students Considering Dropping out according to School Type

The distribution of the students considering dropping out according to school type is given in Table2.

Table 2.
Distribution of the Students Considering Dropping out according to School Type

School Type			f	%
Considering Dropping out	All the schools	No	962	84.9
		Yes	170	15.1
	Academic high school	No	576	86.2
		Yes	91	13.8
	Vocational high school	No	386	82.7
		Yes	79	17.3

As can be seen in Table 2, 15% of the students are considering dropping out of school. The rate of the students considering dropping out of school is 14% in the academic high schools while it is 17% in the vocational high schools.

2. Investigation of the Variables Predicting the Academic High School Students' Likelihood of Considering Dropping Out of School

As a result of the logistic regression analysis, it was seen that the complete model including all the predictors in academic high schools was statistically significant ($\chi^2 = 99.273$, $sd=12$, $n=654$, $p<.001$). This result shows that students who state that they are considering dropping out and those who aren't can be distinguished from each other in the academic high schools. The model as a whole, that is, the predictor variables of the study, can explain a portion between 14.1% (Cox and Snell R squared) and 25.4% (Nagelkerke R squared) of the total variance related to dropout. The model correctly classified 87.5% of the participants. As a result of the calculation suggested by Pallant (2016), it can be said that 65.5% of 91 students who were considering dropping out of school and 88.5% of 625 students who were not considering dropping out of school were classified correctly by the model. Findings regarding the factors that predict the academic high school students' likelihood of considering dropping out are given in Table 3.

Table 3.
Results of the Logistic Regression Analysis for Academic High Schools

	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. For EXP(B)	
							Lower	Upper
Period of absence from school	.044	.016	7.645	1	.006	1.045	1.013	1.078
Want to attend university	-1.808	.407	19.742	1	.000	.164	.074	.364
Disciplinary punishment	.804	.348	5.338	1	.021	2.235	1.13	4.422
Grade repetition	-1.43	1.075	1.768	1	.184	.239	.029	1.97

Grade level attended			5.701	2	.058			
Grade level (11 th grade)	-.181	.365	.245	1	.621	.835	.408	1.707
Grade level (12 th grade)	.553	.312	3.145	1	.076	1.739	.943	3.205
Using substance such as alcohol, tobacco	.416	.298	1.953	1	.162	1.516	.846	2.718
Father's education level	.282	.3	.883	1	.347	1.326	.736	2.387
Mother's education level	-.756	.309	5.998	1	.014	.469	.256	.86
Student's working in a job	.76	.311	5.961	1	.015	2.139	1.162	3.937
Grade point average	-.001	.011	.003	1	.957	.999	.977	1.022
Family income	.106	.315	.113	1	.736	1.112	.599	2.063
Constant	-1.105	.952	1.347	1	.246	.331		

When Table 3 is examined, it can be argued that the independent variables of period of absence from school, want to attend university, receiving disciplinary punishment, mother's education level and student's working in a job make statistically significant contributions to the model. And, it can be argued that from among the possible predictor variables of the model, the variables of repeating a grade, grade level, using substances such as alcohol, tobacco, father's education level, grade point average and family income do not have a statistically significant effect on the academic high school students' likelihood of considering dropping out of school.

When the likelihood values [Exp (B)] of the variables that contribute significantly to the model and the direction of the B values are taken into consideration, it was seen that the likelihood of the academic high school students working in a job to consider dropping out of school is 2.14 times higher than that of the other academic high school students; that the likelihood of the academic high school students having a longer period of absence from school is 1.05 times higher than that of the other academic high school students and that the likelihood of the academic high school students having received disciplinary punishment is 2.24 times higher than that of the other academic high school students. Since the likelihood value [Exp (B)] of the variables of mother's education level and want to attend university, which are two of the predictor variables that contribute significantly to the model, is lower than 1, the likelihood rates were reversed to facilitate interpretation [1/Exp(B)] (Pallant, 2016). As a result of the calculation, it was found that the likelihood of the group of students with the highest number of elementary school graduate mothers to consider dropping out of school is 2.13 times higher than that of the group of students with the smallest number of elementary school graduate mothers. The likelihood of the students not want to attend university to consider dropping out of school is 6.1 times higher than that of the students want to attend university.

3. Investigation of the Variables Predicting the Vocational High School Students' Likelihood of Considering Dropping Out of School

As a result of the logistic regression analysis, it was seen that the complete model including all predictors in vocational high schools was statistically significant ($\chi^2= 88.964$, $sd=12$, $n=447$, $p<.001$). This result shows that students who state that they are considering dropping out and those who aren't can be distinguished from each other in the vocational high schools. The model as a whole, that is, the predictor variables of the study, can explain a portion between 14.1% (Cox and Snell R squared) and 29.8% (Nagelkerke R squared) of the total variance. The model correctly classified 84.1% of the participants. As a result of the calculation suggested by Pallant (2016), it can be said that 61% of 79 students who were considering dropping out of school and 86.3% of 409 students who were not considering dropping out of school were classified correctly by the model. Findings regarding the factors that predict the vocational high school students' likelihood of considering dropping out are given in Table 4.

Table 4.
Results of the Logistic Regression Analysis for Vocational High Schools

	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. For EXP(B)	
							Lower	Upper
Period of absence from school	.008	.017	.229	1	.633	1.008	.975	1.042
Want to attend university	-1.504	.33	2.749	1	.000	.222	.116	.424
Disciplinary punishment	.756	.337	5.047	1	.025	2.13	1.101	4.119
Grade repetition	.484	.447	1.172	1	.279	1.622	.676	3.894
Grade level attended			11.719	2	.003			
Grade level (11 th grade)	-.341	.364	.877	1	.349	.711	.348	1.452
Grade level (12 th grade)	.896	.354	6.398	1	.011	2.45	1.224	4.907
Using substance such as alcohol, tobacco	.277	.318	.758	1	.384	1.319	.707	2.459
Father's education level	-.035	.33	.011	1	.916	.966	.506	1.844
Mother's education level	-.698	.355	3.861	1	.049	.497	.248	.998
Student's working in a job	-.102	.299	.116	1	.734	.903	.503	1.623
Grade point average	-.037	.013	8.295	1	.004	.963	.939	.988
Family income	-.731	.431	2.879	1	.09	.482	.207	1.12
Constant	1.914	.974	3.865	1	.049	6.783		

When Table 4 is examined, it can be argued that the independent variables of want to attend university, receiving disciplinary punishment, grade level, mother's education level and grade point average make statistically significant contributions to the model. And, it can be argued that from among the possible predictor variables of the model, the variables of period of absence from school, grade repetition, using substances such as alcohol, tobacco, father's education level, working in a job and family income do not have a statistically significant effect on the vocational high school students' likelihood of considering dropping out of school.

When the likelihood values [Exp (B)] of the variables that contribute significantly to the model and the direction of the B values are taken into consideration and when the other factors in the model are controlled, it is seen that the likelihood of the 12th grade vocational high school students to consider dropping out of school is 2.45 times higher than that of the other vocational high school students. Moreover, the likelihood of the vocational high school students having received disciplinary punishment to drop out of school is 2.13 times higher than that of the other vocational high school students. Since the likelihood value [Exp (B)] of the variables of want to attend university, mother's education level and grade point average, which are three of the predictor variables that contribute significantly to the model, is lower than 1, the likelihood rates were reversed to facilitate interpretation [$1/Exp(B)$] (Pallant, 2016). As a result of the calculation, it was found that the likelihood of the group of students with the highest number of elementary school graduate mothers to consider dropping out of school is 2.01 times higher than that of the group of students with the smallest number of elementary school graduate mothers. The likelihood of the students not want to attend university to consider dropping out of school is 4.5 times higher than that of the students want to attend university and the likelihood of the students whose grade point average is low is 1.04 times higher than that of the students whose grade point average is high.

Discussion, Conclusion and Suggestions

In the current study, it was aimed to investigate the distribution of the students considering dropping out of school across the academic and vocational high schools and the factors predicting the likelihood of academic and vocational high school students' considering dropping out of school. As a result of the analyses conducted to this end, it was found that 15% of the participants consider dropping

out of school. This finding of the current study concurs with the relevant literature. For example, Şimşek (2011) found that 17% of the high school students considered dropping out of school in any period of their education. When the new enrolment and graduation rates are examined, it can be stated that approximately 13% of the students enrolled in high school went out of the system without a diploma during the education process. This rate and the rate reached in the current study are very close to each other. In this case, it can be argued that while considering dropping out does not necessarily mean that the school will be dropped out, these students are at risk of dropping out, and most of them put this idea into action in the process. In the current study, it was determined that the rate of students who thought of dropping out of school was 14% in the academic high schools and 17% in the vocational high schools. This finding shows that more students in vocational high schools think of dropping out. According to reports on the subject, dropout tendency is more common among vocational high school students (ERG, 2018; Öğülmüş et al., 2013; TEDMEM, 2018). Again, research shows that vocational high school students are more likely to drop out of education and training (Taş et al., 2013; Tunç, 2011; Uysal & Şahin, 2007). Thus, it can be maintained that the finding of the current study is supported by the literature.

According to another result of the study, want to attend university, receiving disciplinary punishment, low education level of mother, and being in a higher grade level increase the possibility of both academic and vocational high school students to think of dropping out. According to the results, the likelihood of those who do not want to continue higher education to consider dropping out of school is 6 times higher than that of the students want to attend university in the academic high schools and 4 times higher in the vocational high schools. There is a strong correlation between education, profession and job. Therefore, the weakness of the link between an individual's poor future expectation or future expectation and his/her education may make it meaningless to complete high school and continue with university education, and may increase the risk of dropping out of school. As in the current study, it was found in the study conducted by Flannery et al. (2013) that the desire to go to university has a positive effect on the completion of high school education. Lack of willingness to continue education was cited among the reasons for dropping out (Christenson & Thurlow, 2004).

In the current study, it was found that students whose mothers have a lower level of education than high school education in both the academic and vocational high schools are more than 2 times more likely to think of dropping out than those whose mothers have a higher level of education. Studies on the subject support this relationship. For example, the research findings of Nevala et al. (2011) show that especially the education level of the mother is highly associated with the risk of dropout. Gökşen, Cemalcılar & Gürlesel (2006) state that the mother's just being literate increases the risk of dropping out of school, and Şimşek (2011) states that the tendency to drop out of school in children with mothers who do not have a diploma is twice as high as those whose mothers are high school graduates. In the report of policy suggestions regarding grade repetition in high school, reasons for dropping out of school and children who are out of formal education prepared by the Ministry of National Education, it is emphasized that mothers of 9.2% of the students who drop out of high school have primary education or lower education (Öğülmüş et al., 2013).

According to the results of the current study, receiving disciplinary punishment increases the likelihood of both the academic and vocational high school students to think of dropping out more than 2 times. This finding concurs with most studies on dropout. Studies show that receiving disciplinary punishment increases dropout rates (Dansby & Gloria, 2011; Karacabey & Boyacı, 2018; Özer et al., 2011). Receiving disciplinary punishment can make the student's life difficult, cause him/her to fall out of the eyes of his/her peers, and create a sense of guilt and shame in the student (Karataş & Danışman, 2008). These negative factors may prevent students from meeting their social and psychological needs in the school, which is one of the basic socialization environments. When students are isolated and physically and emotionally distanced from the school, their school belongingness weakens and their alienation from the school increases and as a result, students may start to consider dropping out of school. The results of some studies on the subject indicate that school dropout may be the consequence of negative feelings towards school such as alienation from school (Şimşek & Katitaş, 2014; Zorbaz,

2018), a low sense of belongingness (Gökşen et al., 2008) and lack of interest in school (Battin-Pearson et al., 2000).

In the study, it was found that, twelfth grade students are 2.5 times more likely to think of dropping out in the vocational high schools compared to students from the other grade levels in the vocational high schools. It is not very possible to say that a common opinion has been reached in the results of the studies on the subject regarding the grade level. Although there are studies suggesting that the ninth grade is the grade at which dropout occurs most frequently in the literature (Bayhan & Dalgıç, 2012; Karacabey & Boyacı, 2018; Witte & Rogge, 2013; Yorğun, 2014), it is reported in some studies that the rate of dropout gradually increases from the first grade of high school towards its third grade. It is stated that the tendency to drop out of school is at a high level in the last year of high school (Şimşek, 2011). In the current study, the increased likelihood of the twelfth grade students to think of leaving school can be attributed to the emotional pressure that is created by the increasing pace of preparation for the university entrance exam in the last year. In addition, negative school perception may have increased the likelihood of senior high school students to think of dropping out because, according to some studies, while the school is perceived as a positive place in the first grade of high school, the positive perception of students towards the school gradually decreases towards the last grade of high school and the negative school perception reaches the highest level in the last grade (Özdemir, 2012).

According to another result of the current study, absenteeism and working in an income-generating job outside the school make a statistically significant contribution to the likelihood of only the academic high school students while grade point average makes a statistically significant contribution to the likelihood of only the vocational high school students to think of dropping out. The likelihood of the students with a high rate of absenteeism in academic high schools to drop out of school is 2 times more than the likelihood of the students with a low rate of absenteeism. According to research results, one of the most important reasons for student-based dropout is absenteeism (Bayhan & Dalgıç, 2012). As the time of absence from school increases, the tendency of the student to leave the school increases (Bayhan & Dalgıç, 2012; Kearney & Graczyk, 2014; Yorğun, 2014). In vocational high schools, absenteeism is shown as one of the individual-based reasons for dropout (Taş et al., 2013; Tunç, 2011). In this case, it can be said that the result of the current study regarding the effect of time of absence from school on the likelihood of the academic high school students to drop out is compatible with the literature, yet, the result obtained for the vocational high schools does not concur with the literature. This result of the current study concerning vocational high schools may have been affected by the fact that absenteeism is a very common problem in vocational high schools (ERG, 2018; TEDMEM, 2018). Absenteeism is a problem for most vocational high school students. According to MEB 2017 Performance Program data, vocational and technical high schools are the types of school where absenteeism is most common. Approximately 42% of the students in these high schools are absent from school for at least 20 days during the academic year (MEB, 2016). These data increase the likelihood that the absenteeism status of students who have or do not have the idea of leaving school in vocational high schools will show similarity. The similarity in this context between the groups of students who are thinking of dropping out and those who aren't may have eliminated the determinant effect of absenteeism in the vocational high schools in the current study.

Working in an income-generating job outside the school increases students' likelihood of thinking of dropping out in the academic high schools more than 2 times. Correspondingly, it can be said that working in a job outside the school makes it more likely for academic high school students to drop out. When the literature is reviewed, it is seen that there are studies supporting this relationship. For example, Yadav, Kalakoti & Ahmad (2010) found that one of the important predictors of school dropout is working in a job outside the school, and Marchbanks et al. (2014) found that 5% of high school dropouts work in a job outside the school. In some studies, working in an income-generating job outside the school is shown as one of the reasons for not being able to hold on to school, particularly for boys (Şirin, Özdemir & Sezgin, 2009). Given that the child's work is needed due to poverty (Taş et al., 2013) and approximately two-thirds of the students who leave school are from low-income families (Pastor, 2000), it is expected that there is a relationship between working in an income-generating job and

thinking of leaving school. On the other hand, it is seen that there are studies in the literature that found that this variable did not significantly predict school dropout (Yorğun, 2014).

In the current study, it was determined that a low grade point average increases the likelihood of students in the vocational high schools to think of dropping out. It was found that those with a low grade point average in the vocational high schools are 2 times more likely to think of dropping out. Given that the academic competencies of the students in vocational high schools are generally low, failure to be successful enough may alienate vocational high school students from school. The conviction “I can't do” can make them think of dropping out of school. When the literature is reviewed, it is seen that failure is shown as the variable most effective on the decision made to leave the school (Bayhan & Dalgıç, 2012). There are many studies that have found that low academic achievement is a strong predictor of school dropout (Bayhan & Dalgıç, 2012; McCallumore & Sparapani, 2010; Sabates, Hossain & Lewin, 2010; Şimşek, 2011). It is stated that one out of every three students with a low grade point average is considering dropping out of school (Şimşek, 2011). It is understood that there is a negative correlation between the success rate and the rate of dropping out of high school, and that the higher the grade point average is, the lower the school dropout is (Kent et al., 2011). In this respect, it may be surprising that grade point average does not have an effect on the likelihood of the academic high school students' thinking of dropping out. However, it should not be forgotten that although academic failure is a sign of high danger for dropping out, it is a fact that many academically unsuccessful students do not drop out of school (Suh et al., 2007). This might be reason why grade point average does not have any effect on the likelihood of academic high school students' considering dropping out of school.

In the study, it was found that, grade repetition, father's education level, family income and using substances such as alcohol, tobacco, did not significantly contribute to the likelihood of the students from two different types of school to consider dropping out of school. However, according to some studies, grade repetition is a strong predictor of school dropout (Glick & Sahn, 2010; Jimerson, Anderson & Whipple, 2002). Grade repetition means receiving education together with students younger than you in the same class; that is, being behind the class you normally should be. According to Roderick (1991), studying in the same class with younger students can create negative social and emotional effects on the student and lead him/her to drop out of school. Thus, the fact that grade repetition did not significantly contribute to the likelihood of dropping out can be attributed to the fact that the negative social and emotional effects brought about by grade repetition are not strong enough to cause a significant difference. Besides, grade repetition is known to be directly related to academic achievement and absenteeism. The fact that these variables mediated the relationship between grade repetition and drop-out risk may have led to emergence of such a result in the current study.

Although it was found in the current study that the use of substances such as alcohol and tobacco did not significantly contribute to the students' likelihood of dropping out of school, it is stated in the literature that the use of such substances increases the likelihood of dropping out (Balsa, Giuliano & French, 2011; DeSimone, 2010; Öğülmüş et al., 2013; Özer et al., 2011). It is reported that the use of these and similar substances negatively affects student success and continuity, and the negativities experienced in this context increase the risk of dropping out of school (Balsa et al., 2011; DeSimone, 2010). However, such a result could not be reached in the current study. Again, according to the literature, low income lays the ground for dropping out and increases the likelihood of dropping out of school. Economic constraints play an important role in school dropout (Eurydice, 2014; Karacabey & Boyacı, 2018; Öğülmüş et al., 2013; White & Kelly, 2010). The fact that income is not a significant predictor of the likelihood of dropping out in the current study may be related to the threshold level determined for this variable. In the current study, the income variable was categorized as below and above the poverty line, taking into account the poverty line value of September 2019 in order not to encounter any limitations in the number of participants per cell. This might have affected the variance between the groups.

As a result, in the current study, it was determined that 15% of the participants think of dropping out of school, this rate is 14% in the academic high schools and 17% in the vocational high schools. The

desire to attend university, receiving disciplinary punishment, and mother's low level education were found to increase the likelihood of both the academic high school and vocational high school students' considering dropping out of school. It was determined that absenteeism and working in an income-generating job outside the school increase the likelihood of thinking of dropping out in the academic high schools, while a low GPA and higher grade level were found to increase the likelihood of dropping out in the vocational high schools. Grade repetition, using substances such as alcohol and tobacco, father's education level and family income were found to not significantly contribute to the likelihood of dropping out in both types of high school. In light of the results of the current study, some suggestions can be made.

Research results show that the idea of school dropout is formed as a result of a complex process that depends on many interrelated factors. In this respect, it can be said that multidimensional and holistic initiatives that support each other are needed to combat this problem. Vertical and horizontal collaboration developed between students, parents, teachers, school and other stakeholders can reduce the likelihood of students' considering dropping out. As the factors affecting the likelihood of dropping out differ according to the type of school, formation of school-based screening and intervention models can be suggested. Given that the desire to continue higher education and receiving disciplinary punishment are effective on both academic and vocational high school students' considering dropping out of school, attempts to increase students' future and educational expectations may yield positive results in this context. In addition, when punishment is required, it may be useful to prefer punishments that will not physically and emotionally alienate the student from school. Moreover, given that working in a job outside the school makes students more likely to drop out of school, monitoring the applicability of legal measures to prevent child labour can also help to reduce the risk of dropout. It may be beneficial to strengthen the quality and quantity of guidance services in schools in order to identify and guide students at risk of dropout and eliminate this risk before dropout occurs. Given that the current study is limited to students studying at high school institutions in the city of Burdur, it may be suggested to repeat similar studies in larger samples, in different provinces and geographies, by referring to the opinions of participants such as teachers, administrators, parents and students. It can also be said that studies using different methods and designs and including different variables are important in reaching valid and up-to-date data in this context.

Limitations

While evaluating the results of the study, it should be kept in mind that the study has some limitations. 1) This study, conducted specifically for the province of Burdur, is limited to the tenth, eleventh and twelfth grade students in the city in the 2019-2020 school year. Therefore, the results of the study are related to the students and schools participating in this study and may not be applicable to other educational contexts. 2) The findings about the students' consideration of school dropout in the study are based on the statements of the students who are still attending formal education. However, dropping out of school is not only a matter of the student's decision or will. Expulsion or detention also leads to school dropout. This is one of the limitations of the study. 3) In the current study, the variables that significantly predict the idea of school dropout were limited to personal characteristics. However, it cannot be said that school dropout is always due to personal characteristics. This is another limitation of the study. 4) In the current study, the vocational high schools were limited to schools affiliated to the General Directorate of Vocational and Technical Education and the academic high schools were limited to schools affiliated to the General Directorate of High school. 5) In the current study, the logistic regression analysis was used. While evaluating the results of the current study, these issues should be taken into consideration.

Türkçe Sürümü

Giriş

Eğitim insanların ve ülkelerin ekonomik, sosyal ve toplumsal yönden güçlenmesinde vazgeçilmez bir kaynaktır. Bu bakımdan eğitim basamaklarında ilerlerken herhangi bir öğrencinin, eğitimine devam etmeme kararı alması ve süreçten ayrılması birey ve toplum açısından büyük kayıptır (Karacabey & Boyacı, 2008; Taş, Selvitopu, Bora & Demirkaya, 2013; Taylı, 2008). Ancak birçok ülkede yasal olarak okulda bulunma süresi dolmadan okuldan ayrılan birçok öğrenci bulunmaktadır. Bu durum, alanyazında okul terki ya da okulu bırakma olarak adlandırılmaktadır.

Okul terki, en genel anlamıyla, devam edilen eğitim programını tamamlamadan okuldan ayrılmadır (Avrupa Eğitim Bilgi Ağı [Eurydice], 2014; Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013; Suh, 2001). Bu kavram bazen, zorunlu eğitimini tamamlamayan öğrencilerin durumunu anlatmak için kullanılırken bazen de yükseköğretimden önceki herhangi bir eğitim basamağından ayrılma olarak ifade edilmektedir (Dekkers & Claassen, 2001). Örgün eğitimi bırakarak açık lise gibi alternatif eğitim fırsatlarıyla yarım kalan eğitimi tamamlama da okul terki olarak adlandırılmaktadır (Daniel ve diğerleri, 2006).

Okul terki, birbirleriyle etkileşen birçok etkenin birleşimi sonucunda ortaya çıkan karmaşık bir süreçtir. Okul terkinin olası nedenleri, genellikle birey, aile, sosyal geçmiş, okul ve toplumsal temelli faktörler altında toplanmaktadır (Thibert, 2013). Öğrencinin fiziksel, zihinsel, psikolojik özellikleri, bir diğer ifadeyle, okula yönelik olumsuz tutum, akademik başarısızlık, düşük motivasyon, devamsızlık ve benzeri durumlar okul terkiye neden olabilmektedir (Eurydice, 2014; Özer, Gençtanırım & Ergene, 2011). Yaşanılan çevrenin sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleri, okul terkiyi azaltıp artırabilmektedir (Şimşek & Şahin, 2012). Çevrenin değer yargıları, töreler, toplumsal cinsiyet algısı, yani cinsiyete göre biçilen rol okul terki nedenleri arasında yer almaktadır (Bakış, Levent, İnsel & Polat, 2009). Eğitime yapılan yatırımı değersiz görme ya da eğitim yatırımını değerli görmeyen çocuğun cinsiyetine göre değişmesi (Birleşmiş Milletler Kadın Kalkınma Fonu [UNIFEM], 2000), erken evlendirme eğilimi (Sekine & Hodgkin, 2017) zorunlu eğitimde örgün eğitim dışında kalmaya yol açmaktadır. Ailenin yapısı, sosyal dezavantaj ve yoksulluk, düşük ebeveyn eğitimi gibi düşük sosyoekonomik statü göstergeleri ile okul terki arasında güçlü bağ kurulmaktadır (Eurydice, 2014; Küçükler, 2018b; Taş ve diğerleri, 2013). Yoksulluğa bağlı çocuğun çalışmasına ihtiyaç duyma (Taş ve diğerleri, 2013), ailenin dünya görüşü ve çocuğa/okula/çevreye yönelik güvensizliği, karma eğitime bakış açısı ve maruz kaldığı sosyal baskı okul terki nedenlerinden bazılarıdır (Küçükler, 2018b). Bunların yanı sıra okulun eve uzaklığı, okul yönetiminin ve öğretmenlerin öğrencilere yönelik tutumları, rehberlik ya da destek eksikliği, altyapı yetersizliği gibi okul özellikleri de okul terki ile ilişkilendirilmektedir (Şimşek, 2011).

Altında yatan gerekçe ne olursa olsun okul terki, başta öğrenci olmak üzere aile ve toplum açısından çok yönlü kayıplar oluşturur (Belfield, 2008; Eurydice, 2014; Nevala ve diğerleri, 2011). Bu durum, bireyin eğitim hakkını sınırlandırır, öğrenme yaşantısının eksik kalmasına, eğitimin sağladığı temel becerileri edinmemesine neden olur. Okul terki birey için yüksek işsizlik riski, düşük kazanç (Dale, 2010), sosyal ve ekonomik refah düzeyinde istenilen seviyeye erişememe yani yoksulluk anlamına gelir (Yüner & Özdemir, 2017). Bunun yanı sıra okul terki; sosyal dışlanma, suça yönelme (Belfield, 2008) ve hüküm giyme (Cassel, 2003) riskini, sosyal yardım programlarına ihtiyaç duyma ihtimalini (Belfield, 2008) yükseltir; aktif vatandaş olma olasılığını düşürür (Dale, 2010). Okul terkinin sonraki kuşakların hayatlarını şekillendirme potansiyeli de vardır (Eurydice, 2014). Ayrıca bu durum, devletin bireylere yönelik yaptığı yatırımların karşılıksız kalmasına, ekonominin zarar görmesine yol açar (Yüner & Özdemir, 2017); toplumsal olumsuzluklara neden olur; ülkelerin sağlık, sosyal ve güvenlik gibi kamu hizmetlerinin maliyetini yükseltir. Bu bakımdan okul terki devletler için bir taraftan eğitim için ayrılan kaynakların boşa gitmesi, diğer taraftan daha düşük ekonomik büyüme ve vergi geliri anlamına gelir (Dale, 2010). Ülkelere mali açıdan büyük yük getirmenin yanında onların mali kayıp yaşamalarına da neden olur (Christenson, Sinclair, Lehr, & Hurley, 2000).

Okul terkinin gerek beşeri gerek ekonomik sermaye açısından büyük israfa neden olması, ülkeleri eğitim sistemi içinde öğrenciyi daha uzun süre tutmaya yönelik politikalar geliştirmeye yöneltmiştir. Türkiye’de bu bağlamda “Haydi Kızlar Okula”, “Baba Beni Okula Gönder” gibi kampanyalar düzenlenmiş, “Şartlı Nakit Ödemesi”, “Her Çocuk Başarır” gibi uygulamalara başvurulmuştur. Uluslararası kuruluşların desteğiyle Milli Eğitim Bakanlığınca yapılan araştırmalarla okul terkine iten nedenler ve bu nedenleri bertaraf edecek önlemler belirlenmiştir (Öğülmüş ve diğerleri, 2013). Uyum programları aracılığıyla; koruyucu ve destekleyici eğitim ortamının oluşturulması, okul aidiyetinin ve akademik başarının arttırılması, devamsızlık, sınıf tekrarı ve örgün eğitim dışına çıkma oranının azaltılması amaçlanmıştır (MEB, 2015a). Elverişsiz koşullara sahip öğrencilerde okul terki oranını düşürmek, 2023 Eğitim Vizyonu Belgesinde hedefler arasına alınmıştır (MEB, 2018). Ancak ulusal ve uluslararası raporlar ve istatistiki göstergeler, Türkiye’de okul terkinin hala oldukça yüksek olduğuna işaret etmektedir (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi [Eurostat], 2017; 2019; MEB, 2015b; 2019; Türk Eğitim Derneği [TEDMEM], 2018). Özellikle ortaöğretim kademesi için okul terki ciddi bir sorun olarak gösterilmektedir (Öğülmüş ve diğerleri, 2013). Örneğin konuyla ilgili raporların birine göre, Türkiye’de ortaöğretimde eğitimi yarıda bırakma oranı, 2007 yılında %46.9’dur. Bu oran; 2017’de %32.5’e, 2018’de %31’e 2019’da %29’a gerilemiş olsa da hala Türkiye, okulu erken bırakma açısından Avrupa Birliği ülkeleri içinde ilk sıradadır (Eurostat, 2019). Milli Eğitim Bakanlığının 2019 yılı istatistiki verilerine bakıldığında, ortaöğretimde net okullaşma oranının yaklaşık %84 olduğu görülmektedir. Bu oran, ortaöğretim çağındaki nüfusun yaklaşık %16’sının örgün eğitimin dışında kaldığı anlamına gelir. Ortaöğretim çağındaki nüfusun doğum yıllarına göre net okullaşma oranlarına bakıldığında ise 13 yaşta net okullaşma oranının %98.42 olduğu görülmektedir. Bu oran 14 yaşta %95.44’e, 15 yaşta %91.42’ye 16 yaşta %86.32’ye, 17 yaşta %80.33’e gerilemektedir. Mezuniyet oranları dikkate alındığında, 2017-2018 eğitim öğretim yılında 1.052.495 öğrencinin ortaöğretimden mezun olduğu anlaşılmaktadır (MEB, 2019). Mezun öğrencilerin sisteme kayıt olduğu yıl bilinmemekle birlikte ortaöğretimin dört yıl olduğu göz önüne alındığında, bu öğrencilerin büyük bölümünün 2014-2015 eğitim öğretim yılında kayıt olduğu söylenebilir. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre, 2014-2015 yılında ortaöğretime 1.208.611 öğrenci yeni kayıtlanmıştır (MEB, 2015b). Yeni kayıt ile mezuniyet arasındaki bağdan hareketle kabaca bir hesaplama yapıldığında, ortaöğretime kayıtlanan öğrencilerin %12.95’inin süreç zarfında diplomasız olarak sistemin dışına çıktığı söylenebilir. Hesaplama, kırsal ve kent için ayrı ayrı yapıldığında, diplomasız olarak sistemin dışına çıkan öğrenci oranının kırsal %41.01’e yükseldiği görülmektedir. Net okullaşma oranı (yaklaşık %84) ve kayıt olduktan sonra diplomasız olarak sistem dışına çıkan öğrenci oranı (yaklaşık %13) hesaba katıldığında, ortaöğretim çağındaki nüfusun yaklaşık %30’unun örgün eğitim dışında kaldığı söylenebilir.

Bu istatistiki göstergeler, ortaöğretim kademesinde okulu bırakmanın hala yaygın olduğuna işaret etmektedir. Bu durum özellikle son yıllarda Türkiye’de ortaöğretim kademesinde okul terkine yönelik araştırmaların yapılmasına yol açmıştır. Bu araştırmaların birinde akademik başarısızlık, isteksizlik ve okulu sevmeme, devamsızlık, disiplin ve sağlık problemleri okul terkinin nedenleri arasında gösterilmiştir (Bayhan & Dalgıç, 2012). Karacabey & Boyacı’nın (2018) araştırmasında yoksulluk, başarısızlık, devamsızlık, disiplin cezası alma, okulu sevmeme, okula örgün devam etmeyi gereksiz bulma gibi bireysel özelliklerin liselerde okul terkine neden olduğu belirlenmiştir. Şimşek (2011) okulu bırakma eğiliminin; başta kişisel özellikler olmak üzere, aile, öğretmen, okul ve eğitim sistemi ile ilgili değişkenlerin etkilediği karmaşık bir süreç olduğuna dikkat çekmiştir. Zorbaz (2018) okul dışında bir işte çalışma, okulu terk eden arkadaşın varlığı, düşük okul bağlılığı, okula yabancılaşma gibi bireysel özelliklerin lise öğrencilerinde okul terki riskini anlamlı yordadığını tespit etmiştir. Yorğun (2014) cinsiyet, akademik başarı, sınıf düzeyi, okul değiştirme, kardeş sayısı ile aile, arkadaş, öğretim yaşamı ve çevreye yönelik değişkenlerin okulu terk etme riskini yordadığını göstermiştir. Özer ve diğerleri (2011) okul terki riskini aile ve arkadaş desteğinin azalttığını, dürtüsel davranmanın artırdığını, disiplin cezası, alkol-sigara kullanma ve antisosyal davranışların ise okulu terk etme riskini artıran aracı değişkenler olduğunu tespit etmiştir. Tunç (2011) ise okul terkinin başarısız, erkek, il merkezinde ikamet eden, genel liselerde öğrenim gören, düşük ve orta gelirli, 10’uncu sınıftaki, okul rehberlik servisinden yararlanmayan, devamsızlık oranı yüksek öğrencilerde daha fazla olduğunu saptamıştır.

Yapılan araştırmalarda okul terk nedenleri, genellikle liseyi terk etmiş öğrencilerin algılarına dayalı olarak incelenmiştir (Bayhan & Dalgıç, 2012; Karacabey & Boyacı, 2018; Küçükler, 2018a; 2018b; Polat, 2014; Taş ve diğerleri, 2013; Tunç, 2011). Bunun yanında örgün eğitime devam eden (Özer ve diğerleri, 2011), okula devam eden ve terk etmiş (Şahin & Uysal, 2007; Yorgun, 2014), sınıf tekrarı yapmış öğrencilerin (Güngör, 2019) görüşlerine başvurularak okul terki nedenlerini inceleyen araştırmalara da rastlanmaktadır. Bazı araştırmalarda ise sadece genel lise (Özer ve diğerleri, 2011), meslek lisesi (Güngör, 2019; Küçükler, 2018a; Taş ve diğerleri, 2013) veya açık lise (Önder & Yıldız, 2016) öğrencilerinin görüşüne dayalı olarak okul terki nedenleri araştırılmıştır. Ancak konuyla ilgili raporlara göre ortaöğretimde okul terki, Türkiye’de hala üzerinde durulması gereken öncelikli alanlardan biridir (Eğitim Reformu Girişimi [ERG], 2018; TEDMEM, 2018; 2019) ve bu yönlü çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır (TEDMEM, 2018; 2019). Yine raporlara göre okul terki, ipucu vermeyen, önlem alma şansı tanımayan bir durum değildir. Okul terki kararı hemen verilmez. Okul terki, yıllara yayılan bir ilerleme sonucunda ortaya çıkar. Erken sinyalleri tespit etmek ve okulu bırakma riski taşıyan öğrencileri mümkün olduğu kadar çabuk saptamak, okul terki önlemede oldukça önemlidir (Eurydice, 2014). Diğer bir ifadeyle erken müdahale, eyleme dönüşmeden önce gerekli tedbirlerin alınması okul terki oranını düşürebilir. Ancak okul terkine giden yolun belirleyicileri öğrenciye, koşullara göre değişebilir (Eurydice, 2014; Küçükler, 2018b). Bu bakımdan farklı okul türlerinde okul terki riski taşıyan öğrencileri tanımlayacak araştırmaların yapılması önemlidir. Çünkü bir okul türündeki öğrencileri diğer okul türündeki öğrencilerden ayıran yönlerin bilinmesi, sorunun daha iyi anlaşılmasına, okul terkiyle mücadelede daha odaklı politikaların geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu düşüncelerden hareketle araştırmada, akademik ve mesleki liselerde okulu terk etmeyi düşünen öğrencilerin bu düşüncelerini etkileyen faktörleri incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın, okul terki noktasına gelmeden önceki sürece açıklık getirme ve farklı okul türlerinde okulu terk etme potansiyeline sahip öğrencilerin özelliklerini gösterme açısından önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca araştırmanın sonuçları, geçmişte alınmış önlemlerin ve okul terkiyle mücadele politikalarının etkililiğini değerlendirmek için de kullanılabilir. Okul terkiyle ilgili yapılacak tartışmalara bilgi kaynağı olabilir. Bu bakımdan araştırmanın önemli olduğu, alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1) Okulu terk etmeyi düşünen öğrencilerin okul türüne göre dağılımı nasıldır?

2) Akademik ve mesleki lise öğrencilerinin okulu terk etmeyi düşünme olasılığını yordayan faktörler nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır. İlişkisel araştırma modeli iki ya da daha fazla değişken arasındaki olası ilişkileri araştırarak değişkenlerin birbirini etkileyip etkilemediğini belirlemede kullanılan bir araştırma modelidir (Büyüköztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2016).

Çalışma Grubu

Çalışma, 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde Burdur ili merkez ilçesindeki devlet okullarında öğrenim gören 10’uncu, 11’inci ve 12’nci sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yapıldığı dönemde 9’uncu sınıf öğrencileri ortaöğretime yeni başlamaları nedeniyle araştırmanın bazı bağımsız değişkenlerine bilgi vermeyeceklerinden araştırma dışında bırakılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın evrenini, Burdur ili merkez ilçesindeki 14 devlet okullundaki 10’uncu, 11’inci ve 12’nci sınıfta öğrenim gören 2988 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın katılımcılarını belirlemek için çok aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak Ortaöğretim Genel Müdürlüğü’ne bağlı okullar akademik lise, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü’ne bağlı okullar ise mesleki lise olarak ayrılmıştır. Ardından tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak öğrenciler sınıf düzeyine göre tabakalara ayrılmıştır. Daha sonra okulların sınıf düzeyindeki öğrenci sayılarının evrendeki yoğunluğu (sınıf seviyesine göre) dikkate alınarak her bir okul için hangi sınıf düzeyinden ne kadar öğrenciye ulaşılması gerektiği tespit edilmiştir. Sınıf büyüklüğü göz önünde

bulundurulacak okullarda her düzeyden kaç sınıfta veri toplanacağına karar verilmiştir. Bu doğrultuda toplamda 20 onuncu, 21 on birinci ve 25 on ikinci sınıf araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma kapsamına alınacak sınıflar ise tesadüfi olarak belirlenmiştir. Bu sınıflarda olup araştırmaya gönüllü katılmak isteyen öğrenciler araştırmaya dâhil edilmiştir.

Bu doğrultuda, araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 1147 öğrenciye soru formu verilmiştir. Ancak, uygun doldurulmadığı için 10 katılımcı, uç veri olması nedeniyle 4 katılımcı veri setinden çıkarılmıştır. Araştırmanın analizleri, 1133 öğrenci verisi üzerinde yürütülmüştür. Bu öğrencilerin %38.1'i onuncu, %30.3'ü on birinci, %31.6'sı on ikinci sınıfta, %58.9'u akademik (Fen, Sosyal Bilimler, Anadolu, Güzel Sanatlar ve Spor lisesi), %41.1'i ise mesleki liselerde (Endüstri, Ticaret, Mesleki Teknik, Sağlık, Kız Meslek Lisesi) öğrenim görmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%63.8) il, %9.1'i ilçe merkezinde, %27.2'si ise kırsalda (köy ve kasaba) yaşamaktadır.

Kullanılan Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu aracılığı ile toplanmıştır. Kişisel bilgi formu geliştirilirken, benzer araştırmaların nicel ve nitel veri toplama araçları incelenmiş ve ilgili alanyazından yararlanılmıştır (Bayhan & Dalgıç, 2012; Eurydice, 2014; Flannery, Frank, Kato, Doren & Fenning, 2013; Karacabey & Boyacı, 2018; Öğülmüş ve diğerleri, 2013; Özer ve diğerleri 2011; Suh, Suh & Houston, 2007). Alanyazında yaygın olarak kullanılan okul terki ile ilgili olduğu düşünülen sorular belirlenerek taslak form oluşturulmuştur. Hangi maddelerin kişisel bilgi formunda kalacağına uzman görüşleri arasındaki uyuma bakılarak karar verilmiştir. Uzmanlar arasında uyumu hesaplamak için Cohen kappa katsayısı kullanılabilir (Uyar, 2020; Yurdugül & Bayrak, 2012). Ancak bu katsayı iki uzman arasındaki uyumu yansıtmaktadır. Bu çalışmada, ikiden fazla uzman arasında madde bazındaki uyuma ve kapsam geçerliğine ilişkin bilgi elde etmek amacıyla Polit, Beck & Owen (2007) tarafından önerilen kappa katsayısı kullanılmıştır. Kapsam geçerlik oranına bakılarak minimum/kritik değerin üstündeki maddeler kişisel bilgi formuna alınmıştır. Kişisel bilgi formunda 13 madde bulunmaktadır. Beş uzmandan elde edilen sonuçlara göre 3'üncü, 5'inci ve 7'nci maddeler orta düzeyde, 12'nci madde önemli düzeyde, diğer maddeler çok yüksek uyuma sahiptir. Testin tamamından elde edilen kappa katsayısı ise .85 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada kullanılan soru formunda, öğrencinin devam ettiği sınıf, not ortalaması, devamsızlık süresi, sınıf tekrarı yapma, disiplin cezası alma, alkol, sigara vb. maddeleri kullanma, bir işte çalışma durumu, devam ettiği okul türü, anne eğitimi, baba eğitimi, ailenin aylık ortalama geliri, ikamet edilen yerleşim birimi, üniversiteye gitme isteği, parçalanmış aileye sahip olma durumu ve okulu bırakmayı düşünüp düşünmediği ile ilgili sorular yer almaktadır. Örneğin; ailenizin ortalama aylık geliri ne kadar?, üniversiteye devam etmek istiyor musun?, kaçınıcı sınıftasın?, sınıf tekrarı yaptın mı?, okulu bırakmayı düşünüyor musun? gibi.

Veri Toplama Süreci

Milli Eğitim Bakanlığından araştırma izni (23/05/2019 - 39958266-605.01-E.10190761) alındıktan sonra araştırma kapsamındaki okulların yöneticileri ile irtibata geçilmiştir. Okul müdürleriyle yapılan görüşmede; kendilerine araştırma hakkında bilgi verilmiş, okullarındaki onuncu, on birinci ve on ikinci sınıf öğrenci ve şube sayıları öğrenilmiş ve verilerin toplanacağı gün belirlenmiştir. Verilerin toplanacağı gün, okullar tekrar ziyaret edilmiştir. Araştırmacılar tarafından çalışma kapsamındaki öğrencilere araştırmanın amacı, kişisel bilgi formunu nasıl dolduracakları ve veri toplama süreci hakkında bilgi verilmiştir. Kişisel bilgi formu, gönüllü olarak katılmak isteyen öğrencilere araştırmacılar tarafından dağıtılmıştır. Öğrencilere formu doldurmaları için 15 dakika süre verilmiştir; ancak katılımcılar daha kısa bir sürede formu yanıtlamıştır.

Veri Analizi

Araştırmanın verileri SPSS 22.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada betimleyici analizler ve lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Lojistik regresyon analizinde farklı yöntemler kullanılabilir. Araştırmada, teoriyi test etmek amaçlandığı için standart (enter) yöntemi (Field, 2009 akt.

Şenel & Alatlı, 2014) tercih edilmiştir. Standart yöntemde, bağımlı değişkendeki açıklanan varyansa anlamlı katkısı olup olmadığına bakılmaksızın, tüm bağımsız değişkenler modele aynı anda dâhil edilir. Bu yaklaşımda, tüm yordayıcı değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki ortak etkisi incelenir (Çokluk, Şekercioğlu & Büyükköztürk, 2014). Ayrıca bu yöntem, bağımsız değişkenlerin her birinin bağımlı değişken üzerindeki varyansın ne kadarını açıkladığını söyler (Palant, 2016).

Lojistik regresyon analizi sürekli, süresiz yordayıcı (bağımsız) değişkenlerin kategorik yordanan (bağımlı) değişkeni ne kadar iyi yordadığını ya da açıkladığını değerlendirmeyi olanaklı kılar. Lojistik regresyon analizi, her bir yordayıcı değişkenin nispi önemi ya da yordayıcı değişkenler arasındaki etkileşim hakkında fikir sağlar (Palant, 2016). Lojistik regresyon analizinde etkin ve tutarlı tahminler elde etmek için bazı gerekliliklerin sağlanması önemlidir (Şenel & Alatlı, 2014). Palant'a (2016) göre bunlar; örneklem büyüklüğü, kategorik değişkenlerin kombinasyonu sonucunda oluşan hücrelere düşen katılımcı sayısı, uç değer, çoklu bağlantı ve model veri uyumudur.

Lojistik regresyon analizinde, az sayıda gözlemlenilen yapılan tahminlerde modelin güvenilirliği azalmaktadır. Bu nedenle lojistik regresyonda kararlı ve anlamlı sonuçlara ulaşabilmek için her bağımsız değişkende en az 50 katılımcının olmasına ihtiyaç olduğu bildirilmektedir. Araştırmada ulaşılan katılımcı sayısı (n: 1133) ile bağımsız değişken sayısı (n: 11) dikkate alındığında örneklem büyüklüğünün analiz için yeterli olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca lojistik regresyonda, kategorik değişkenlerin kombinasyonu sonucunda oluşan her hücreye düşen katılımcı sayısının 5'ten büyük olmasına özen gösterilmesi ve 5'ten küçük olan gözenek sayısının toplam gözenek sayısının %20'sini geçmemesi önerilmektedir (Çokluk ve diğerleri 2014). Bu gibi durumlarda kategori birleştirme ya da değişkeni modelden çıkarmanın tercih edilebileceği belirtilmektedir (Palant, 2016). Yapılan inceleme sonucunda, okulu bırakmayı isteyen öğrenci grubunda parçalanmış aile öğrenci sayısı, hücreye düşmesi gereken en az katılımcı sayısını karşılamadığı için bu değişken modelden çıkarılmıştır. Diğer hücrelerde bu değer 33'ün üstünde olduğu görülmüştür.

Lojistik regresyonda sonuç, uç değerlere son derece duyarlıdır. Uç değerler gerçekte başka bir kategoride yer alan bir katılımcının modelde başka kategoride görünmesine neden olabilir. Çalışmada uç değerler, ZResid değerleri hesaplanarak incelenmiş ve ± 2.5 daha yüksek ZResid değerine sahip dört katılımcı veri setinden çıkarılmış ve analiz tekrar edilmiştir (Palant, 2016). Bu katılımcılar, modelde okulu bırakmayı düşünmeyen öğrenci kategorisinde tahmin edilmesine rağmen soruyu okulu bırakmayı düşünüyorum şeklinde yanıtlamıştır.

Lojistik regresyonda bağımsız değişkenler arasında çoklu ortak doğrusallık olmamalıdır. Lojistik regresyonda çoklu ortak doğrusallığı test etmenin net bir yolu yoktur. Bunun için tolerans değerlerine veya yordayıcı değişkenler arasındaki korelasyon katsayılarına bakılabilir. Tolerans değerlerinin .1'den daha küçük, korelasyon katsayısının .80'den büyük olması modeldeki bağımsız değişkenler arasında yüksek korelasyon olduğuna işaret eder. Bu durumda birbirleriyle yüksek korelasyon içinde olan bağımsız değişkenlerden birinin modelden çıkarılması gerekir. Yapılan analiz sonucunda, modele dahil edilen bağımsız değişkenlerin tolerans (.678'den büyük) ve korelasyon değerlerinin (.412'nin altında) kabul edilebilir aralığında olduğu görülmüştür.

Lojistik regresyon analizinde kurulan lojistik modelin uyum iyiliği, Omnibus testi aracılığı ile incelenir. Omnibus testi modelin ne kadar iyi performans gösterdiği ile ilgili bilgiler verir. Bu testin anlamlılık değerinin .05'ten küçük olması istenir. Araştırmada Omnibus testi değeri [Akademik liselerde ($\chi^2_{(12)}=99.273$, $p<.000$), mesleki liselerde ($\chi^2_{(12)}=88.964$, $p<.000$)], bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenin tahminine katkı sağladığını göstermektedir. Lojistik regresyon modelinin bir bütün olarak uyumu ise Hosmer Lemeshow Testi ile sınanmıştır. Bu test Omnibus testinden farklı bir biçimde yorumlanır. Hosmer Lemeshow Testinde .05'ten daha düşük anlamlılık değeri, zayıf uyuma işaret eder. Bu sebepten modelin desteklenmesi için bu testin anlamlılık değerinin .05'ten büyük olması istenir. Araştırmada Hosmer Lemeshow Testi [Akademik liselerde ($\chi^2_{(12)}=5.349$, $p=.720$), mesleki liselerde ($\chi^2_{(12)}=5.676$, $p=.683$)], modelin veri uyumunun yeterli olduğunu göstermektedir (Palant, 2016).

Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın bağımlı değişkeni, öğrencilerin okul terkini düşünüp düşünmediğidir. Araştırmanın bağımsız değişkenlerini ise okul terki ile ilgili olduğu düşünülen demografik özellikler oluşturmaktadır. Araştırmanın 11 bağımsız değişkeni, önceki araştırmalardan elde edilen teorik ve ampirik bulgulara dayalı olarak seçilmiştir. Bağımsız değişkenlerin seçiminde veri kullanılabilirliği, karşılaştırılabilirliği, kritikliği göz önünde bulundurulmuştur. Daha yaygın tercih edilen demografik özellikler bağımsız değişken olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamındaki değişkenlere ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.*Araştırmanın Değişkenleri*

Değişken Türü	Değişken Adı	Değişkenin Özelliği		Kodlama
Bağımlı	Okul terki	Kategorik	Düşünmüyor	0
			Düşünüyor	1
Bağımsız	Üniversiteye gitmek	Kategorik	İstemiyor	0
			İstiyor	1
	Disiplin Cezası	Kategorik	Almadı	0
			Aldı	1
	Sınıf tekrarı	Kategorik	Yapmadı	0
			Yaptı	1
	Devam edilen sınıf	Sıralama	10. Sınıf	10
			11. Sınıf	11
			12. Sınıf	12
	Alkol sigara vb. kullanma	Kategorik	Kullanmıyor	0
			Kullanıyor	1
	İşte çalışma	Kategorik	Çalışmıyor	0
			Çalışıyor	1
	Anne eğitimi	Kategorik	İlköğretim ve altı	0
Ortaöğretim ve üstü			1	
Baba eğitimi	Kategorik	İlköğretim ve altı	0	
		Ortaöğretim ve üstü	1	
Ailenin geliri (ortalama)	Kategorik	Yoksulluk sınırı altı	0	
		Yoksulluk sınırı üstü	1	
Not ortalaması	Sürekli			
Devamsızlık süresi	Sürekli			

**Araştırmada, en küçük değerle kodlanan kategori “referans kategori”dir. Analiz sonuçları yorumlanırken her bir kategori, referans kategori ile karşılaştırılmıştır. Ayrıntılı bilgi için Çokluk ve diğerlerine (2014: 76) ve Palant’a (2016: 196) bakınız.

Bulgular**1. Okulu Terk Etmeyi Düşünen Öğrencilerin Okul Türüne Göre Dağılımı**

Okulu terk etmeyi düşünen öğrencilerin okul türüne göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.*Okul Türüne Göre Okulu Terk Etmeyi Düşünen Öğrencilerin Dağılımı*

		Okul türü	f	%
Okulu Terk Etmeyi Düşünme	Tüm Okullar	Hayır	962	84.9
		Evet	170	15.1
	Akademik lise	Hayır	576	86.2
		Evet	91	13.8

Mesleki lise	Hayır	386	82.7
	Evet	79	17.3

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %15'inin okulu terk etmeyi düşündüğü anlaşılmaktadır. Okulu terk etmeyi düşünen öğrenci oranının akademik liselerde %14, mesleki liselerde %17 olduğu görülmektedir.

2. Akademik Lise Öğrencilerin Okulu Terk Etmeyi Düşünme Olasılığını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi

Lojistik regresyon analizi sonucunda, akademik liselerde tüm yordayıcıları içeren tam modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($\chi^2 = 99.273$, $sd=12$, $n=654$, $p<.001$). Ulaşılan bu sonuç, akademik liselerde okulu bırakmayı düşündüğünü bildiren ile bildirmeyen öğrencilerin birbirinden ayırt edilebildiğini göstermektedir. Bir bütün olarak model, yani, araştırmanın yordayıcı değişkenleri, okulu terk etme düşüncesi ile ilgili toplam varyansın %14.1 (Cox ve Snell R kare) ile %25.4 (Nagelkerke R kare) arasında bir kısmını açıklayabilmektedir. Model katılımcıların %87.5'ini doğru bir biçimde sınıflandırmıştır. Pallant (2016) tarafından önerilen hesaplama sonucunda, okulu bırakmayı düşünen 91 öğrenciden %65.5'nin, okulu bırakmayı düşünmeyen 625 öğrenciden %88.5'inin model tarafından doğru olarak sınıflandırıldığı söylenebilir. Araştırmada akademik lise öğrencilerinin okulu terk etmeyi düşünme olasılığını yordayan faktörlere yönelik bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.
Akademik Liseler İçin Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.For EXP(B)	
							Lower	Upper
Devamsızlık süresi	.044	.016	7.645	1	.006	1.045	1.013	1.078
Üniversiteye gitme isteği	-1.808	.407	19.742	1	.000	.164	.074	.364
Disiplin cezası	.804	.348	5.338	1	.021	2.235	1.13	4.422
Sınıf tekrarı	-1.43	1.075	1.768	1	.184	.239	.029	1.97
Devam edilen sınıf			5.701	2	.058			
Sınıfı (11.sınıf olma)	-.181	.365	.245	1	.621	.835	.408	1.707
Sınıfı (12.sınıf olma)	.553	.312	3.145	1	.076	1.739	.943	3.205
Alkol, sigara vb. kullanma	.416	.298	1.953	1	.162	1.516	.846	2.718
Baba eğitimi	.282	.3	.883	1	.347	1.326	.736	2.387
Anne eğitimi	-.756	.309	5.998	1	.014	.469	.256	.86
Öğrencinin çalışma durumu	.76	.311	5.961	1	.015	2.139	1.162	3.937
Not ortalaması	-.001	.011	.003	1	.957	.999	.977	1.022
Ailenin geliri	.106	.315	.113	1	.736	1.112	.599	2.063
Constant	-1.105	.952	1.347	1	.246	.331		

Tablo 3 incelendiğinde, bağımsız değişkenlerden devamsızlığın, üniversiteye gitme isteğinin, disiplin cezası almanın, anne eğitiminin ve okul dışında bir işte çalışmanın modele istatistiksel olarak anlamlı katkıda bulunduğu söylenebilir. Modelin olası yordayıcı değişkenlerinden sınıf tekrarı yapma, sınıf düzeyi, alkol, sigara ve benzerini kullanma, baba eğitimi, not ortalaması ve aile geliri değişkenlerinin akademik lise öğrencilerinin okulu bırakmayı düşünme olasılıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı katkıda bulunmadığı söylenebilir.

Modele anlamlı katkıda bulunan değişkenlerin olabilirlik değerleri [Exp(B)] ile B değerlerinin yönü dikkate alındığında, diğer akademik lise öğrencilerine kıyasla okulu terk etmeyi düşünme olasılığı; okul dışında bir işte çalışan öğrencilerin 2.14 kat, devamsızlığı fazla öğrencilerin 1.05 kat, disiplin cezası alan öğrencilerin 2.24 kat daha fazladır. Modele anlamlı katkıda bulunan yordayıcı değişkenlerden yükseköğretime devam etme isteği ile anne eğitimi değişkenlerinin olabilirlik değeri [Exp(B)] 1'den düşük olduğu için yorumlamayı kolaylaştırmak için ihtimal oranları tersine çevrilmiştir [1/Exp(B)] (Pallant,2016).

Bu hesaplama sonucunda, annesi en fazla ilköğretim mezunu olanların annesi en az ortaöğretim mezunu olanlara göre okulu terk etmeyi düşünme olasılığı 2.13 kat daha fazladır. Yükseköğretime devam etmeyen öğrencilerin okulu terk etmeyi düşünme olasılığı, isteyenlere göre 6.1 kat daha fazladır.

3. Mesleki Lise Öğrencilerin Okulu Terk Etmeyi Düşünme Olasılığını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi

Lojistik regresyon analizi sonucunda, mesleki liselerde tüm yordayıcıları içeren tam modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($\chi^2 = 88.964$, $sd=12$, $n=447$, $p<.001$). Ulaşılan bu sonuç, okulu bırakmayı düşündüğünü bildiren ile bildirmeyen öğrencilerin birbirinden ayırt edilebildiğini göstermektedir. Bir bütün olarak model, yani, araştırmanın yordayıcı değişkenleri, okulu terk etme düşüncesi ile ilgili toplam varyansın %18 (Cox ve Snell R kare) ile %29.8 (Nagelkerke R kare) arasında bir kısmını açıklayabilmektedir. Model katılımcıların %84.1'ini doğru bir biçimde sınıflandırmıştır. Pallant (2016) tarafından önerilen hesaplama sonucunda okulu bırakmayı düşünen 79 öğrenciden %61'inin, okulu bırakmayı düşünmeyen 409 öğrenciden %86.3'ünün model tarafından doğru olarak sınıflandırıldığı söylenebilir. Araştırmada mesleki lise öğrencilerinin okulu terk etmeyi düşünme olasılığını yordayan faktörlere yönelik bulguları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.
Mesleki ve Teknik Liselerde Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.For EXP(B)	
							Lower	Upper
Devamsızlık süresi	.008	.017	.229	1	.633	1.008	.975	1.042
Üniversiteye gitme isteği	-1.504	.33	2.749	1	.000	.222	.116	.424
Disiplin cezası	.756	.337	5.047	1	.025	2.13	1.101	4.119
Sınıf tekrarı	.484	.447	1.172	1	.279	1.622	.676	3.894
Devam edilen sınıf			11.719	2	.003			
Sınıfı (11.sınıf olma)	-.341	.364	.877	1	.349	.711	.348	1.452
Sınıfı (12.sınıf olma)	.896	.354	6.398	1	.011	2.45	1.224	4.907
Alkol sigara vb. kullanma	.277	.318	.758	1	.384	1.319	.707	2.459
Baba eğitimi	-.035	.33	.011	1	.916	.966	.506	1.844
Anne eğitimi	-.698	.355	3.861	1	.049	.497	.248	.998
Öğrencinin çalışma durumu	-.102	.299	.116	1	.734	.903	.503	1.623
Not ortalaması	-.037	.013	8.295	1	.004	.963	.939	.988
Ailenin geliri	-.731	.431	2.879	1	.09	.482	.207	1.12
Constant	1.914	.974	3.865	1	.049	6.783		

Tablo 4 incelendiğinde, bağımsız değişkenlerden üniversiteye gitme isteğinin, disiplin cezası almanın, sınıf seviyesinin, anne eğitiminin ve not ortalamasının modele istatistiksel olarak anlamlı katkıda bulunduğu söylenebilir. Modelin yordayıcı değişkenlerinden devamsızlığın, sınıf tekrarı yapma, alkol sigara ve benzerini kullanma, baba eğitimi, okul dışında bir işte çalışma ve aile geliri değişkenlerinin mesleki lise öğrencilerin okulu bırakmayı düşünme olasılıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı katkıda bulunmadığı söylenebilir.

Modele anlamlı katkıda bulunan değişkenlerin olabilirlik değerleri [Exp(B)] ile B değerlerinin yönü dikkate alındığında ve modeldeki diğer unsurlar kontrol edildiğinde, diğer mesleki lise öğrencilerine göre on ikinci sınıfların okulu terk etmeyi düşünme olasılığının 2.45 kat daha fazla olduğu söylenebilir. Yine diğer mesleki lise öğrencilerine oranla, disiplin cezası alanların 2.13 kat daha fazla okulu terk etmeyi düşünme ihtimalinin olduğu belirtilebilir. Modele anlamlı katkıda bulunan yordayıcı değişkenlerden yükseköğretime devam etme isteği, anne eğitimi, not ortalaması değişkenlerinin olabilirlik değeri [Exp(B)] 1'den düşük olduğu için yorumlamayı kolaylaştırmak için ihtimal oranları tersine çevrilmiştir [1/Exp(B)] (Pallant,2016). Yapılan hesaplama göre, annesi en fazla ilköğretim mezunu olanların annesi

en az ortaöğretim mezunu olanlara göre okulu terk etmeyi düşünme olasılığı 2.01 kat daha fazladır. Okulu terk etmeyi düşünme olasılığının; yükseköğretime devam etmek istemeyenlerin isteyenlere göre 4.5 kat, not ortalaması düşük olanların yüksek olanlara göre 1.04 kat daha fazla olduğu ifade edilebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, okulu terk etmeyi düşünen ortaöğretim öğrencilerinin akademik ve mesleki liselere göre dağılımının yanı sıra akademik ve mesleki lise öğrencilerinde okul terki düşüncesini yordayan faktörleri incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında yapılan analizler sonucunda, katılımcıların %15'inin okulu terk etmeyi düşündüğü tespit edilmiştir. Alanyazına bakıldığında, araştırmanın bu sonucunun alanyazın ile uyumluluk gösterdiği söylenebilir. Örneğin Şimşek'in (2011) gerçekleştirdiği araştırmada, ortaöğretim öğrencilerin %17'sinin eğitimlerinin bir döneminde okulu bırakmayı düşündükleri saptanmıştır. Yeni kayıt ve mezuniyet oranları incelendiğinde, ortaöğretime kaydolan öğrencilerin yaklaşık %13'ünün öğretim sürecinde diplomasız sistem dışına çıktığı ifade edilebilir. Bu oran ile araştırmada ulaşılan oran birbirine oldukça yakındır. Bu durumda, okulu terk etmeyi düşünme, mutlaka okulun terk edileceği anlamına gelmese de bu öğrencilerin okulu terk etme riski altında olduğu ve çoğunun süreç içinde bu düşüncesini eyleme döktüğü söylenebilir. Araştırmada, okulu terk etmeyi düşünen öğrenci oranının akademik liselerde %14, meslek liselerinde %17 olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, meslek liselerinde daha fazla öğrencinin okulu terk etmeyi düşündüğünü göstermektedir. Konuyla ilgili raporlara göre, okulu terk etme eğilimi meslek lisesi öğrencileri arasında daha yaygındır (ERG, 2018; Öğülmüş ve diğerleri, 2013; TEDMEM, 2018). Yine yapılan araştırmalardan, meslek lisesi öğrencilerin eğitim ve öğretimi terk etmelerinin daha olası olduğu anlaşılmaktadır (Taş ve diğerleri, 2013; Tunç, 2011; Uysal & Şahin, 2007). Dolayısıyla araştırmanın bu bulgusunun alanyazın ile uyumluluk gösterdiği söylenebilir.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre üniversiteye devam etmeme isteği, disiplin cezası alma, düşük anne eğitimi, sınıf seviyesindeki yükselme hem akademik hem de mesleki lise öğrencilerinin okul terki düşünme olasılıklarını yükseltmektedir. Sonuçlara göre yükseköğretime devam etmek istemeyenlerin okulu terk etmeyi düşünme olasılığı isteyenlere oranla akademik liselerde 6 kattan, meslek liselerinde 4 kattan fazladır. Eğitim, meslek ve iş arasında güçlü bir ilişki vardır. Dolayısıyla, bireyin düşük gelecek beklentisi ya da gelecek beklentisi ile aldığı eğitim arasındaki bağın zayıflığı liseyi bitirmeyi, üniversiteye devam etmeyi anlamsız kılabilir; öğrencilerde okul terki riskini artırabilir. Araştırmada olduğu gibi Flannery ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmada da üniversiteye gitme isteğinin liseye devam etmede pozitif etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Okumaya devam etme isteğinin olmaması okulu terk etmenin nedenleri arasında gösterilmiştir (Christenson & Thurlow, 2004).

Araştırmada hem akademik hem de meslek liselerinde annesi ortaöğretimden daha az eğitim yeterliğine sahip öğrencilerin okulu terk etmeyi düşünme olasılığının, annesi daha üst eğitim yeterliğine sahip olanlardan 2 kattan daha fazla olduğu saptanmıştır. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar bu ilişkiyi destekler niteliktedir. Örneğin Nevala ve diğerlerinin (2011) araştırma bulguları, özellikle annenin eğitim düzeyinin okul terki riski ile yüksek düzeyde ilişkili olduğunu göstermektedir. Gökşen, Cemalcılar ve Gürlesel (2006) annenin okuryazar olmamasının okulu bırakma riskini artırdığını, Şimşek (2011) diploması olmayan anneli çocuklarda okulu terk etme eğiliminin, anneleri ortaöğretim yeterliliğine sahip olanlara göre 2 kat fazla olduğunu belirtmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ortaöğretimde sınıf tekrarı, okul terk sebepleri ve örgün eğitim dışında kalan çocuklar politika önerileri raporunda, ortaöğretime terk edenlerin %9.2'sinin annesinin ilköğretim veya daha düşük bir eğitim düzeyine sahip olduğu vurgulanmaktadır (Öğülmüş ve diğerleri, 2013).

Araştırmanın sonuçlarına göre disiplin cezası alma hem akademik hem de mesleki lise öğrencilerinin okulu terk etmeyi düşünme olasılığını 2 kattan daha fazla artırmaktadır. Bu bulgu, okul terki konusunda yapılan çoğu araştırmayla örtüşmektedir. Araştırmalara göre, disiplin cezası alma okulu terk etme oranını arttırmaktadır (Dansby & Gloria, 2011; Karacabey & Boyacı, 2018; Özer ve diğerleri, 2011). Disiplin cezası alma, öğrencinin yaşamını zorlaştırabilir; akranlarının gözünden düşmesine yol açabilir; öğrencide suçluluk ve utanç duygusu oluşturabilir (Karataş & Danışman, 2008). Bu olumsuzlar ise temel sosyalleşme ortamlarından olan okulda öğrencinin sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasına engel

olabilir. Öğrenciyi yalnızlaştırarak, fiziksel ve duygusal olarak okuldan uzaklaştırarak okul aidiyetinin zayıflamasına, okula yabancılaşmanın artmasına ve okulu terk etmeyi düşünmesine sevk edebilir. Nitekim konuyla ilgili bazı araştırmaların sonuçları, okul terkinin yabancılaşma (Şimşek ve Katıtaş, 2014; Zorbaz, 2018), düşük aidiyet (Gökşen ve diğerleri, 2008), okuldan uzaklaşma (Battin-Pearson ve diğerleri, 2000) gibi okula yönelik olumsuz duygularının bir sonucu olabileceğini göstermektedir.

Araştırmanın bir başka bulgusuna göre, diğer öğrencilere oranla on ikinci sınıf öğrencilerinin okulu terk etmeyi düşünme olasılığı meslek liselerinde yaklaşık 2.5 kat daha fazladır. Konuyla ilgili araştırmaların sınıf düzeyiyle ilgili sonuçlarında ortak bir görüşe ulaşıldığını söylemek çok mümkün değildir. Alanyazında dokuzuncu sınıfın okul terkinin en sık yaşandığı sınıf düzeyi olduğunu öne süren araştırmalara (Bayhan & Dalgıç, 2012; Karacabey & Boyacı, 2018; Witte & Rogge, 2013; Yorğun, 2014) rastlansa da bazı araştırmalarda okulu terk etme eğiliminin lise birinci sınıftan üçüncü sınıfa doğru kademeli olarak arttığı bildirilmektedir. Kısmi bir düşüş olsa da okulu terk etme eğiliminin lise son sınıfta yüksek sayılabilecek düzeyde olduğu ifade edilmektedir (Şimşek, 2011). Yapılan araştırmada, on ikinci sınıf öğrencilerinin okulu terk etmeyi düşünme olasılıklarının artmış olması, kademeler arası geçiş sınavının öğrenciler üzerinde oluşturduğu duygusal baskıya ve son sınıfta artan sınava hazırlık temposuna bağlanabilir. Bunun yanında olumsuz okul algısı da araştırmada lise son sınıf öğrencilerin okulu terk etmeyi düşünme olasılığını artırmış olabilir. Çünkü bazı çalışmalara göre, okul lise birinci sınıfta olumlu bir yer olarak algılanırken lise son sınıfa doğru öğrencilerin okula ilişkin olumlu algısı dereceli bir biçimde azalmakta ve olumsuz okul algısı son sınıfta en üst seviyeye ulaşmaktadır (Özdemir, 2012).

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre devamsızlık ve okul dışında gelir getiren bir işte çalışma sadece akademik lise öğrencilerinin, not ortalaması ise sadece mesleki lise öğrencilerinin okulu terk etmeyi düşünme olasılıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı katkıda bulunmaktadır. Akademik liselerde devamsızlık süresi yüksek öğrencilerin okulu terk etmeyi düşünme olasılığı devamsızlık süresi düşük olanlara oranla 1 kat daha fazladır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenci kaynaklı okul terki nedenlerinin en önemlilerinden biri devamsızlıktır (Bayhan & Dalgıç, 2012). Devamsızlık süresi arttıkça öğrencinin okulu terk etme eğilimi artmaktadır (Bayhan & Dalgıç, 2012; Kearney & Graczyk, 2014; Yorğun, 2014). Meslek liselerinde de devamsızlık bireysel kaynaklı okul terki nedenlerinden biri olarak gösterilmektedir (Taş ve diğerleri, 2013; Tunç, 2011). Bu durumda, araştırmanın devamsızlıkla ilgili akademik liselere ilişkin sonucunun alanyazın ile uyumlu olduğu, meslek liselerine ilişkin sonucunun ise alanyazın ile örtüşmediği söylenebilir. Araştırmanın meslek liselerine ilişkin bu sonucu, devamsızlığın meslek liselerinde çok yaygın bir sorun (ERG, 2018; TEDMEM, 2018) olmasından etkilenmiş olabilir. Devamsızlık meslek lisesi öğrencilerinin çoğu için geçerli bir sorundur. MEB 2017 Yılı Performans Programı verilerine göre mesleki ve teknik liseler devamsızlığın en yaygın olduğu okul türüdür. Bu liselerde öğrencilerin yaklaşık %42'si eğitim öğretim yılı içinde en az 20 gün devamsızlık yapmaktadır (MEB, 2016). Bu veriler, meslek liselerinde okulu terk etme düşüncesinde olan veya olmayan öğrencilerin devamsızlık durumunun benzerlik gösterme ihtimalini yükseltmektedir. Okul terk etmeyi düşünen ve düşünmeyen öğrenci grupları arasındaki bu bağlamdaki benzerlik, araştırmada meslek liselerinde devamsızlığın okul terki üzerindeki belirleyiciliğini ortadan kaldırmış olabilir.

Okul dışında gelir getiren bir işte çalışma, akademik liselerde öğrencilerin okulu terk etmeyi düşünme olasılıklarını 2 kattan daha fazla artırmaktadır. Bu bulguya dayanarak okul dışında bir işte çalışmanın, akademik lise öğrencilerini okulu bırakmaya daha yatkın kıldığı söylenebilir. Alanyazın incelendiğinde, bu ilişkiyi destekler nitelikte araştırmaların olduğu görülmektedir. Örneğin Yadav, Kalakoti & Ahmad (2010) okul terkinin önemli yordayıcılarından birinin okul dışında bir işte çalışma olduğunu, Marchbanks ve diğerleri (2014) liseyi bırakan öğrencilerin %5'inin okul dışında bir işte çalıştıklarını tespit etmişlerdir. Bazı araştırmalarda ise, okul dışında gelir getiren bir işte çalışma, özellikle erkeklerde okula tutunamama, yani terk etme nedenleri arasında gösterilmektedir (Şirin, Özdemir & Sezgin, 2009). Çocuğun çalışmasına yoksulluk nedeniyle ihtiyaç duyulduğu (Taş ve diğerleri, 2013) ve okulu terk eden öğrencilerin yaklaşık üçte ikisinin düşük gelirli olduğu düşünüldüğünde (Pastor, 2000) gelir getiren bir işte çalışma ile okulu terk etmeyi düşünme arasında bir ilişkinin olması beklenir. Buna karşın alanyazında bu değişkenin okul terkinin anlamlı olarak yordamadığını tespit eden araştırmaların olduğu da görülmektedir (Yorğun, 2014).

Araştırmada, düşük not ortalamasının mesleki liselerde öğrencilerin okulu terk etmeyi düşünme olasılığını artırdığı saptanmıştır. Meslek liselerinde not ortalaması yüksek öğrencilere göre düşük olanların okul terkinin düşünme olasılığının 1 kat daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Mesleki liselerdeki öğrencilerin akademik yeterliklerinin genellikle düşük olduğu göz önünde bulundurulduğunda, yeterince başarılı olamama, meslek lisesi öğrencilerini okuldan soğutabilir. Yapamıyorum, başaramıyorum algısı onların okulu terk etmeyi düşünmelerini sağlayabilir. Alanyazına bakıldığında, başarısızlığın okul terkinin en etkili değişkeni olarak gösterildiği görülmektedir (Bayhan & Dalgıç, 2012). Düşük akademik başarının, okul terkinin güçlü yordayıcısı olduğunu bulgulayan çok sayıda araştırma vardır (Bayhan & Dalgıç, 2012; McCallumore & Sparapani, 2010; Sabates, Hossain & Lewin, 2010; Şimşek, 2011). Not ortalaması düşük olan her üç öğrenciden birinin okulu bırakmayı düşündüğü belirtilmektedir (Şimşek, 2011). Başarı oranı ile liseyi yarıda bırakma oranı arasında ters ilişki olduğu, not ortalaması yükseldikçe okulu terk etmenin azaldığı anlaşılmaktadır (Kent ve diğerleri, 2011). Bu bakımdan akademik lise öğrencilerinin okul terk etmeyi düşünme olasılıkları üzerinde not ortalamasının etkisinin olmaması şaşırtıcı gelebilir. Ancak unutulmamalıdır ki akademik başarısızlık okulu terk için yüksek tehlike işareti olsa da akademik açıdan başarısız öğrencilerin birçoğunun okulu bırakmadıkları da bir gerçektir (Suh ve diğerleri, 2007). Not ortalamasının akademik liselerde öğrencilerin okul terk etmeyi düşünme olasılıkları üzerinde etkisinin olmaması bununla açıklanabilir.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre, sınıf tekrarı, alkol sigara vb. kullanımı, baba eğitimi ve ailenin geliri iki lise türü öğrencilerinin okulu terk etmeyi düşünme olasılıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı katkıda bulunmamıştır. Ancak bazı araştırmalara göre sınıf tekrarı okul terkinin güçlü bir yordayıcısıdır (Glick & Sahn, 2010; Jimerson, Anderson & Whipple, 2002). Sınıf tekrarı, yaşça kendinden küçüklerle aynı sınıfta öğretim görme, yani yaşça olması gereken sınıfın gerisinde bulunma anlamına gelmektedir. Roderick'e (1991) göre yaşça kendinden küçüklerle aynı sınıfta öğretim görmek, öğrencide olumsuz sosyal ve duygusal etkiler oluşturabilmekte ve onu okul terkine yönlendirebilmektedir. Bu durumda araştırmada, sınıf tekrarının okulu terk etmeyi düşünme olasılığına anlamlı katkıda bulunmaması, sınıf tekrarı sonucunda öğrencilerde oluşan olumsuz sosyal ve duygusal etkilerinin anlamlı fark yaratacak düzeyde olmamasına bağlanabilir. Bunun yanında bilindiği gibi sınıf tekrarı, akademik başarı ve devamsızlık ile doğrudan ilişkilidir. Bu değişkenlerin, sınıf tekrarı ile okul terki riski arasındaki ilişkiye aracılık etmesi araştırmada bu yönlü bir sonuca ulaşılmasına yol açmış olabilir.

Araştırmada alkol, sigara vb. kullanımının öğrencilerinin okulu terk etmeyi düşünme olasılıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı katkıda bulunmadığı saptanmış olsa da alanyazında bu gibi maddelerin kullanımının okul terk etme olasılığını artırdığı belirtilmektedir (Balsa, Giuliano & French, 2011; DeSimone, 2010; Öğülmüş ve diğerleri, 2013; Özer ve diğerleri, 2011). Bu ve benzeri maddelerin kullanımının öğrenci başarı ve devamını olumsuz yönde etkilediği ve bu bağlamda yaşanan olumsuzlukların da okul terk etme riskini yükselttiği bildirilmektedir (Balsa ve diğerleri, 2011; DeSimone, 2010). Ancak araştırmada bu yönlü bir sonuca ulaşılamamıştır. Yine alanyazına göre, düşük gelir okulu bırakmaya zemin hazırlamakta; okul terk etme ihtimalini yükseltmektedir. Okul terkinde ekonomik kısıt önemli rol oynamaktadır (Eurydice, 2014; Karacabey & Boyacı, 2018; Öğülmüş ve diğerleri, 2013; White & Kelly, 2010). Araştırmada gelirin okulu terk etmeyi düşünme olasılığının anlamlı yordayıcısı olmaması, bu değişkende belirlenen kesme noktası ile bağlantılı olabilir. Araştırmada her hücreye düşen katılımcı sayısında bir kısıtla karşılaşmamak için gelir değişkeni 2019 Eylül ayı yoksulluk sınırı değeri dikkate alınarak yoksulluk sınırı altı ve üstü olarak kategorize edilmiştir. Bu durum, gruplar arasındaki varyansı etkilemiş olabilir.

Sonuç olarak bu araştırmada, katılımcıların %15'inin okulu terk etmeyi düşündüğü, bu oranın akademik liselerde %14, meslek liselerinde %17 olduğu saptanmıştır. Üniversiteye devam etmeme isteğinin, disiplin cezası almanın ve düşük anne eğitiminin hem akademik hem de mesleki liselerde öğrencilerin okul terkinin düşünme olasılıklarını yükselttiği tespit edilmiştir. Devamsızlığın ve okul dışında gelir getiren bir işte çalışmanın akademik liselerde, not ortalaması düşüklüğünün ve sınıf seviyesindeki yükselmenin ise mesleki liselerde okul terkinin düşünme olasılığını yükselttiği belirlenmiştir. Sınıf tekrarının, alkol ve sigara gibi madde kullanımının, baba eğitiminin ve aile gelirinin ise iki lise türünde de

okul terkini düşünme ihtimali üzerinde istatistiksel olarak anlamlı katkıda bulunmadığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarına dayanarak bazı öneriler getirilebilir.

Araştırma sonuçları, okul terki düşüncesinin birbirleriyle ilişkili birçok faktöre bağlı karmaşık bir süreç sonunda oluştuğunu gösteriyor. Bu bakımdan bu sorunla mücadelede çok boyutlu, birbirlerini destekleyen bütüncül girişimlere ihtiyaç olduğu söylenebilir. Öğrenci, veli, öğretmen, okul ve diğer paydaşlar arasında geliştirilen dikey ve yatay işbirliği, öğrencilerin okulu terk etmeyi düşünme ihtimalini düşürebilir. Okul terkini düşünme ihtimalini etkileyen faktörler okul türüne göre farklılaştığı için okul temelli tarama ve müdahale modellerinin oluşturulması önerilebilir. Yükseköğretime devam etme isteğinin ve disiplin cezası almanın hem akademik hem de mesleki lise öğrencilerinin okul terki düşüncesinde etkili olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin gelecek ve eğitim beklentilerinin yükseltilmesi yönündeki girişimler bu bağlamda olumlu sonuç verebilir. Bunun yanında ceza verilmesi gerektiğinde, öğrenciyi fiziksel ve duygusal olarak okuldan uzaklaşmayacak cezaların tercih edilmesi faydalı olabilir. Yine, okul dışında bir işte çalışmanın öğrencileri okulu bırakmaya daha yatkın kıldığı düşünüldüğünde, çocuk işçiliğini engelleyecek yasal önlemlerin uygulanabilirliğinin takibi de okul terki riskini azaltmaya destek verebilir. Terk riski taşıyan öğrencilerin tespiti ve doğru yönlendirilmesi ve bu durumun okul terkine dayanmadan ortadan kaldırılabilmesi için okullardaki rehberlik hizmetlerinin nicelik ve nitelik açısından güçlendirilmesi fayda sağlayabilir. Araştırmanın, Burdur il merkezindeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler ile sınırlı olduğu dikkate alındığında, benzer araştırmaların daha geniş tabanlı büyük örneklemelerde, farklı il ve coğrafyalarda, öğretmen, yönetici, veli ve öğrenci gibi katılımcıların görüşüne başvurularak tekrarlanması önerilebilir. Yine farklı yöntem ve desenlerin kullanıldığı, farklı değişkenlerin dâhil edildiği araştırmaların bu bağlamda geçerli ve güncel verilere ulaşmada önemli olduğu söylenebilir.

Sınırlılıklar

Araştırmanın sonuçları değerlendirilirken çalışmanın bazı sınırlılıklarının olduğu unutulmamalıdır. 1) Burdur ili özelinde yapılan bu araştırma, 2019-2020 öğretim yılında merkez ilçedeki onuncu, on birinci ve on ikinci sınıf öğrencileri ile sınırlıdır. Bu nedenle araştırmanın sonuçları bu çalışmaya katılan öğrenciler ve okullarla ilgilidir; diğer eğitim bağlamları için geçerli olmayabilir. 2) Araştırmada okul terki düşüncesi, halen örgün eğitime devam etmekte olan öğrencilerin beyanına dayanmaktadır. Ancak okuldan ayrılma sadece öğrencinin kararına veya isteğine bağlı bir olgu değildir. Atılma ya da dışarı çekilme de okul terkine neden olur. Bu durum araştırmanın sınırlılıklarındandır. 3) Araştırmada okul terki düşüncesini manidar olarak yordayıp yordamayan değişkenler, kişisel özellikler ile sınırlı tutulmuştur. Oysaki okul terkinin her zaman kişisel özelliklerden kaynaklandığı söylenemez. Bu da araştırmanın bir diğer sınırlılığıdır. 4) Araştırmada mesleki liseler mesleki ortaöğretim müdürlüğüne bağlı okullar, akademik liseler ortaöğretim genel müdürlüğüne bağlı okullar ile sınırlandırılmıştır. 5) Araştırmada, lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları yorumlanırken bu hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

References

- Balsa, A. I., Giuliano, L. M., & French, M. T. (2011). The effects of alcohol use on academic achievement in high school. *Economics of Education Review*, 30(1), 1-15.
- Bakış, O., Levent, H., İnsel, A., & Polat, S. (2009). *Türkiye'de eğitime erişimin belirleyicileri*. İstanbul: Eğitim Reformu Girişimi.
- Battin-Pearson, S., Newcomb, M. D., Abbott, R. D., Hill, K. G., Catalano, R. F., & Hawkins, J. D. (2000). Predictors of early high school dropout: A test of five theories. *Journal of Educational Psychology*, 92(3), 568-582.
- Bayhan, G., & Dalgıç, G. (2012). School dropout according to the views of high school leavers. *Studies*, 13(3), 107-13.
- Belfield, C. (2008). *The cost of early school-leaving and school failure*. Research prepared for the World Bank. Available at <http://documentos.bancomundial.org/curated/es/903951468089380959/pdf/700260ESWOP1110DCostofSchoolFailure.pdf> Erişim tarihi: 03.11.2019
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, F., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cassel, R. N. (2003). A high school drop-out prevention program for the at-risk sophomore students. *Education*, 123(4), 649-659.
- Christenson, S. L., & Thurlow, M. L. (2004). School dropouts: Prevention considerations, interventions, and challenges. *Current Directions in Psychological Science*, 13(1), 36-39.
- Christenson, S. L., Sinclair, M. F., Lehr, C. A., & Hurley, C. M. (2000). Promoting successful school completion. In K. Minke & G. Bear (Eds.), *Preventing school problems-promoting school success: Strategies and programs that work* (pp. 377-420). Bethesda, MD: National Association of School Psychologists.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik* (3. Basım). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dale, R. (2010). *Early school leaving. Lessons from research for policy makers*. NESSE Report. <https://www.voced.edu.au/content/ngv:52486> Erişim tarihi: 08.1.2019
- Daniel, S. S., Walsh, A. K., Goldston, D.B., Arnold, E.M., Reboussin, B.A., & Wood, F.B. (2006). Suicidality, school dropout and reading problems among adolescents. *Journal of Learning Disabilities*, 39(6), 507-514.
- Dansby, J. O., & Dansby-Giles, G. (2011). *High school graduation rates of potential first generation college students: A qualitative case study*. In Forum on Public Policy Online. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ969855.pdf> Erişim tarihi: 13.11.2019
- Dekkers, H., & Claassen, A. (2001). Dropouts: Disadvantaged by definition? A study of the perspective of very early school leavers. *Studies in Educational Evaluation*, 27(4), 341-54.
- DeSimone, J. (2010). Drinking and academic performance in high school. *Applied Economics*, 42(12), 1481-1497.
- Eğitim Reformu Girişimi [ERG]. (2018). *Eğitim izleme raporu 2017-2018*. İstanbul: Sabancı Üniversitesi. <https://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2017-18-2/> Erişim tarihi: 03.11.2019
- Avrupa Topluluğu İstatistik Ofisi [Eurostat]. (2017). *Eğitim öğretimden erken ayrılma*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Early_leavers_from_education_and_training Erişim tarihi: 11.1.2019
- The Statistical Office of European Union [Eurostat] (2019). *Early leavers from education and training by sex and labour status*.

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsg_etpga&lang=en Erişim tarihi: 11.1.2019

- Education Information Network in the European Community [Eurydice] (2014). *Avrupa'da eğitim ve öğretimde okul terkiyle mücadele: Stratejiler, politikalar ve önlemler*. Eurydice ve Cedefop Raporu. Lüksemburg: Avrupa Birliği Yayınlar Ofisi. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1b66bb9e-7d3e-11e5-b8b7-01aa75ed71a1/language-tr> Erişim tarihi: 11.1.2019
- Flannery, K. B., Frank, J. L., Kato, M. M., Doren, B., & Fenning, P. (2013). Implementing schoolwide positive behavior support in high school settings: Analysis of eight high schools. *The High School Journal*, 96(4), 267-282.
- Glick, P., & Sahn, D. E. (2010). Early academic performance, grade repetition, and school attainment in Senegal: A panel data analysis. *The World Bank Economic Review*, 24(1), 93-12.
- Gökşen, F., Cemalçılar, Z., & Gürlesel, C. F. (2008). *Türkiye'de ilköğretim okullarında okulu terk ve izlenmesi ile önlenmesine yönelik politikalar*. İstanbul: ERG, AÇEV, KA. DER.
- Güngör, G. (2019). *Mesleki ve teknik ortaöğretimde okul terkinin nedenleri ve çözüm önerileri: Bütüncül bir program önerisi*. Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Jimerson, S. R., Anderson, G. E., & Whipple, A. D. (2002). Winning the battle and losing the war: Examining the relation between grade retention and dropping out of high school. *Psychology in the Schools*, 39(4), 441-457.
- Karacabey, M. F., & Boyacı, A. (2018). Okulu terk eden ortaöğretim öğrencilerinin okulu terk etme nedenleri ve sosyo-ekonomik profilleri: Şanlıurfa örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 24(2), 247-293.
- Kearney, C. A., & Graczyk, P. (2014, February). A response to intervention model to promote school attendance and decrease school absenteeism. *Child Youth Care Forum* 43(1), 1-25.
- Kent, K. M., Pelham, W. E., Molina, B. S., Sibley, M. H., Waschbusch, D. A., Yu, J., et al. (2011). The academic experience of male high school students with ADHD. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 39(3), 451-462.
- Küçükler, E. (2018a). Üç öykü üzerinden "okul terki": Eğitimsizlik, yoksulluk, ataerkillik. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 16(64), 94-119.
- Küçükler, E. (2018b). Kırsal kesimde yaşayan kız çocukların örgün ortaöğretimi terk etme nedenleri. *Eğitim ve Bilim*, 43(195), 97-117.
- Marchbanks III, M. P., Blake, J. J., Smith, D., Seibert, A. L., Carmichael, D., Booth, E. A., et al. (2014). More than a drop in the bucket: The social and economic costs of dropouts and grade retentions associated with exclusionary discipline. *Journal of Applied Research on Children: Informing Policy for Children at Risk*, 5(2), 17.
- McCallumore, K. M., & Sparapani, E. F. (2010). The importance of the ninth grade on high school graduation rates and student success in high school. *Education*, 130(3), 447-456.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2019). *Millî eğitim istatistikleri örgün eğitim 2018-2019*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/30102730_meb_istatistikleri_organ_egitim_2018_2019.pdf Erişim tarihi: 18.1.2019
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *2023 eğitim vizyonu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf Erişim tarihi: 18.1.2019
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Millî eğitim istatistikleri örgün eğitim 2017-2018*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/06123056_meb_istatistikleri_organ_egitim_2017_2018.pdf Erişim tarihi: 18.1.2019

- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2016). *2017 yılı performans programı*. Ankara: Millî Eğitim https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_01/30154029_2017_YYIY_Performans_ProgramY.pdf Erişim tarihi: 18.1.2019
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2015a). *Millî Eğitim Bakanlığı 2015-2019 Stratejik Planı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/10052958_1.09.2015sp17.15imzasz.pdf Erişim tarihi: 18.1.2019
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2015b). *Millî eğitim istatistikleri örgün eğitim 2014-2015*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. https://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_organ_egitim_2014_2015.pdf Erişim tarihi: 18.1.2019
- Nevala, A. M., Hawley, J., Stokes, D., Slater, K., Souto Otero, M., Santos, R., et al.(2011). *Reducing early leaving from education and training in the EU*. Brussels: European Parliament. Pobrane, 15.
- Öğülmüş, S., Aypay, A., Taşpınar, M., Çabuk Kaya, N., Varçın, R., Pişkin, M. vd. (2013). *Ortaöğretimde sınıf tekrarı, okul terk sebepleri ve örgün eğitim dışında kalan çocuklar politika önerileri raporu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı ve UNICEF.
- Önder, E., & Yıldız, F. (2016). Reasons for students at the age of compulsory education to choose open education high school. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 6(3), 10-18.
- Özer, A., Gençtanırım, D., & Ergene, T. (2011). Türk lise öğrencilerinde okul terkinin yordanması: Aracı ve etkileşim değişkenleri ile bir model testi. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 302-317.
- Özdemir, M. (2012). Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 96-109.
- Pallant, J. (2017). *SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Polat, S. (2014). Reasons for school dropout in vocational high school. *Educational Research and Reviews*, 9(18), 711-718.
- Polit, D. F., Beck, C. T., & Owen, S. V. (2007). Is the CVI an acceptable indicator of content validity? Appraisal and recommendations. *Research in Nursing & Health*, 30(4), 459-467.
- Roderick, M.R. (1991). *The path to dropping out among public school youth: Middle school and early high school experiences*. Malcolm Wiener Center for Social Policy, John F. Kennedy School of Government, Harvard University.
- Sabates, R., Hossein, A., & Lewin, K. (2013). School drop out in Bangladesh: new insights from longitudinal evidence. *International Journal of Educational Development*, 33(3), 225-232.
- Sekine, K., & Hodgkin, M. E. (2017). Effect of child marriage on girls' school dropout in Nepal: Analysis of data from the Multiple Indicator Cluster Survey 2014. *PLOS ONE*, 12(7), 1-13.
- Suh, S., Suh, J., & Houston, I. (2007). Predictors of categorical at-risk high school dropouts. *Journal of Counseling and Development*, 85, 196-203.
- Şahin, Y., & Uysal, A. (2007, Eylül). *Ortaöğretimde okulu bırakma olgusunun sosyolojik analizi*. 16. Eğitim Bilimleri Kongresi, Tokat.
- Şenel, S., & Alatlı, B. (2014). Lojistik regresyon analizinin kullanıldığı makaleler üzerine bir inceleme. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 5(1), 35-52.
- Şimşek, H. (2011). Lise öğrencilerinde okulu bırakma eğilimi ve nedenleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 27-47.
- Şimşek, H., & Katıtaş, S. (2014). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde okula yabancılaşmanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Şanlıurfa ili örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(1), 81-99.
- Şimşek, H., & Şahin, S. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde okulu bırakma eğilimi ve nedenleri (Şanlıurfa ili örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 41-72.

- Şirin H, Özdemir S, & Sezgin F. (2009, Ekim). *Okulu terk eden çocukların ve velilerin okul terkine ilişkin görüşleri: Nitel bir inceleme*. XVIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayında sunulan bildiri. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Taş, A., Selvitopu, A., Bora, V., & Demirkaya, Y. (2013). Meslek lisesi öğrencilerinin okul terk nedenleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1551-1566.
- Taylı, A. (2008). Okulu bırakmanın önlenmesi ve önlemeye yönelik uygulamalar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 91-104.
- Türk Eğitim Derneği [TEDMEM]. (2018). *2017 eğitim değerlendirme raporu*. Ankara: Türk Eğitim Derneği. <https://tedmem.org/yayin/2017-egitim-degerlendirme-raporu> Erişim tarihi: 01.1.2019
- Türk Eğitim Derneği [TEDMEM]. (2019). *2018 eğitim değerlendirme raporu*. Ankara: Türk Eğitim Derneği. <https://tedmem.org/yayin/2018-egitim-degerlendirme-raporu> Erişim tarihi: 01.1.2019
- Thibert, R. (2013). *Le décrochage scolaire [ressource électronique]: Diversité des approches, diversité des dispositifs*. <http://veille-et-analyses.ens-lyon.fr/DA-Veille/84-mai-2013.pdf> Erişim tarihi: 01.11.2019
- Tunç, E. (2011). *Okulu terk etmiş ortaöğretim öğrencilerinin benlik algıları ve rehberlik gereksinimlerinin karşılanma düzeyleri*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- United Nations Development Fund for Women[UNIFEM]. (2000). *Progress of the world's women 200*. New York: UN Women Headquarters.
- Uyar, Ş. (2020). Test puanları üzerinde istatistiksel işlemler. Nuri Doğan (Ed.) *Eğitimde ölçme ve değerlendirme içinde* (s. 334-375). Pegem akademi: Ankara
- White, S. W., & Kelly, F. D. (2010). The school counselor's role in school dropout prevention. *Journal of Counseling and Development*, 88, 227-235.
- Witte, K., & Rogge, N. (2013). Dropout from secondary education: All's well that begins well. *European Journal of Education Research, Development and Policy*, 48(1), 131-149.
- Yadav, S., Kalakoti, S., & Ahmad, N. (2010). Determinants of school dropouts in children. *Review of Global Medicine and Healthcare Research*, 1(1), 232-245.
- Yorğun, A. (2014). *Lise öğrencilerinde okul terki riskinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yurdugül, H., & Bayrak, F. (2012). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerlik ölçüleri: Kapsam geçerlik indeksi ve Kappa istatistiğinin karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 264-271.
- Yüner, B., & Özdemir, M. (2017). Metaforik okul algısı ile okulu terk eğilimi arasındaki ilişkinin öğrenci görüşlerine göre incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(3), 1041-106.
- Zorbaz, O. (2018). *Lise öğrencilerinin okul terk risklerini etkileyen öğrenci ve okul düzeyindeki faktörler*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.